

1 | 2021

ČASOPIS PRO INTEGRACI

mosty

**JAN BLATNÝ:
ZVLÁDNUTÍ
PANDEMIE ZÁVISÍ
NA KAŽDÉM Z NÁS**

MOSTY 01 | 2021

01

9 771805 956007

MODERNÍ PORTÁL PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

PRÁCE PRO ZP.cz

- uplatnění OZP na trhu práce
- pomoc firmám při výběru zaměstnanců
- informace z oblasti legislativy
- chráněné dílny
- vzdělávání

NEZAVÍREJTE SE MEZI ČTYŘI STĚNY

Vážení čtenáři,
dostává se Vám do rukou první číslo časopisu *Mosty* roku 2021. Nejprve mi dovoluji, abych Vám za všechny spolupracovníky, kteří se na přípravě časopisu podílejí, popřál hlavně pevné zdraví a spokojenost po celý letošní rok. Tento rok jsme začali opět v nouzovém stavu a je pochopitelné, že tématu epidemie koronaviru se náš časopis nemůže vyhnout. Najdete v něm rozhovor s ministrem zdravotnictví panem Janem Blatným a také informace o tom, jakým způsobem se Národní rada osob se zdravotním postižením ČR snaží pomoci lidem s těžkým zdravotním postižením, kterým by mohl koronavirus způsobit velké zdravotní problémy, protože patří mezi velmi ohrožené skupiny. Samozřejmě se nevěnujeme pouze epidemii. V prvním čísle najdete také rozhovor s ředitelem SFDI panem Zbyněkem Hořelicou, a to na téma elektronické dálniční známky, dále pozvánku na předávání cen MOSTY a věnujeme se také legislativě a poradenství. V časopise jsou i všechny známé rubriky a já věřím, že Vám alespoň trochu příjemně nepřijemné zimní měsíce, kdy nás trápí ještě karanténa a nouzový stav.

Přeji Vám dobré dny a optimismus do nových týdnů.

Václav Krása
předseda NRZP ČR

NOVELA ZÁKONA O POSKYTOVÁNÍ DÁVEK PRO OZP PROCHÁZÍ ÚSPĚŠNĚ SNĚMOVNOU

4

Václav Krása Novela zákona o poskytování dávek pro OZP prochází úspěšně Sněmovnou	4
Zdeněk Žižka Podaří se prosadit nové moderní zvláštní pomůcky, které usnadní život, do vyhlášky?	6
Václav Krása NRZP ČR pomáhá v době koronavirové epidemie	10
Sabrina Plisková Očkování je jediné východisko ze současné situace, říká v rozhovoru pro <i>Mosty</i> ministr zdravotnictví Jan Blatný	12
Jan Rýdl Bezplatná asistenční služba ŘSD	15
Sabrina Plisková U očkovacích center je zásadní bezbariérovost a parkování, říká v rozhovoru pro <i>Mosty</i> hejtman Vysočiny Vítězslav Schrek	16
Zbyněk Hořelica Novela zákona o pozemních komunikacích z pohledu OZP	19
Miloš Kajzlík Sledování bezbariérovosti – služba ve veřejném zájmu; I jediný schod představuje pro někoho obrovský problém	20
Šárka Vandová Okénko do poraden NRZP ČR	22
Kateřina Havelková Tři příběhy pečujících osob pod lupou	24
Michal Dvořák Udílení cen MOSTY bude poprvé hostit Ostrava	28
Lenka Skokanová Cena Duhové křídlo 2021 vyhlášena!	30
Vanda Rajnochová Generální ředitel Českých drah Ivan Bednárik: Služby handicapovaným a investice do bezbariérového cestování neomezíme	32
Robert Pagan Nové vlaky se už testují	36
Denisa Prošková Na děti s handicapem, které potřebují pomoc, by se nemělo zapomínat ani kvůli koruně	40
Pomůcka pro slabozraké OrCam: Když medicína nestačí...	44
Radka Svatošová Receptář soběstačnosti	46
Radka Svatošová Jedlé a léčivé houby v předjaří	50

30

NOVELA ZÁKONA O POSKYTOVÁNÍ DÁVEK PRO OZP PROCHÁZÍ ÚSPĚŠNĚ SNĚMOVNOU

Vážení čtenáři, v posledním čísle Mostů jsme slíbili, že jakmile dojde k posunu při projednávání novely zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek pro osoby se zdravotním postižením, budeme o tom informovat. V následujícím článku tak činíme. Nejprve si ale dovolíme připomenout smysl novely zákona.

Poslanecký návrh reaguje na situaci, která se velmi často opakuje, a sice že jsou osoby se zdravotním postižením, u nichž není možné zlepšení zdravotního stavu, opakovaně posuzovány lékařskou posudkovou službou při žádostech o prodloužení platnosti průkazu pro osoby se zdravotním postižením. Vláda ve svém stanovisku k tisku 896 s tímto názorem nesouhlasí.

NRZP ČR může dokladovat na mnoha případech, že dochází opakovaně k posuzování zdravotního stavu, například u osob po amputaci dolní končetiny a podobně. Jsou tak zbytečně vydávány veřejné prostředky, protože je zřejmé, že u těchto zdravotních stavů nemůže dojít ke zlepšení. Poslanecký návrh tuto problematiku řeší. Pokud bude přijat, a NRZP ČR to velmi podporuje, došlo by nejen k úspoře veřejných prostředků, ale zároveň i k usnadnění života osob se zdravotním postižením,

kteří se právě zdoluhavým úřednickým postupem, při posuzování lékařskou posudkovou komisí, dostávají do situace, kdy nemají platný průkaz osoby se zdravotním postižením.

V prosinci minulého roku se uskutečnilo společné on-line jednání NRZP ČR s paní náměstkyní ministryně práce a sociálních věcí Kateřinou Jirkovou a panem poslancem Vítem Kaňkovským, jehož cílem bylo najít kompromisní stanovisko. Bohužel se to nepodařilo, a to ani po opakované konzultaci na začátku ledna letošního roku. Ve středu 6. ledna projednával novelu zákona č. 329/2011 Sb., tisk 896, Výbor pro sociální politiku Poslanecké sněmovny. Kvůli koronavirové epidemii je omezen vstup do Poslanecké sněmovny, ale je možné se jednání účastnit prostřednictvím webového portálu. Na jednání jsme mohli vystoupit a obhajovat návrh zákona.

Poslanci Výboru pro sociální politiku většinou hlasovali pro novelu zákona. Výbor doporučil Poslanecké sněmovně, aby návrh zákona schválila.

Nyní půjde tisk 896 do druhého čtení v Poslanecké sněmovně. Bude záležet na tom, kdy se podaří zákon zařadit na jednání. Problém je v tom, že v Poslanecké sněmovně čekají asi tři stovky návrhů a vláda i poslanci chtějí, aby jejich návrhy byly projednány co nejdříve. Nemáme také jistotu, že se poslanci budou řídit doporučením Výboru pro sociální politiku, protože MPSV ČR setrvává na svém negativním stanovisku a je jisté, že se pokusí, aby Poslanecká sněmovna návrh zákona zamítla. My samozřejmě budeme lobbovat ve prospěch zákona.

O dalším dění kolem návrhu zákona budeme samozřejmě informovat. ■

OPEL COMBO LIFE

5 NEBO 7 MÍST /
2 126 LITRŮ ÚLOŽNÉHO PROSTORU* /
180° ZADNÍ PARKOVACÍ KAMERA /

- + Automatická převodovka u většiny modelů
- + Cenové zvýhodnění pro zdravotně postižené
- + Výhodný spotřebitelský úvěr s kartou CCS v hodnotě 5 000 Kč
- + Zvýhodněné pojištění vozidla
- + Sociální poradenství
- + Komplexní servisní služby
- + Speciální úpravy vozů
- + Privátní autoškola pro ZTP

HANDYCARS

5 let
záruka**

O P E L

*Objem až 2 126 litrů při naložení po strop vozu a při sklopených zadních sedačkách, dle ISO 3832.

**Dvouletá výrobní zákonná záruka a dále tříletá smluvní záruka Opel.

Kombinovaná spotřeba a emise CO₂: 5,1-7,2 l/100 km, 134-163 g/km.

www.handycars.cz infolinka: 800 101 101

PODAŘÍ SE PROSADIT NOVÉ MODERNÍ ZVLÁŠTNÍ POMŮCKY, KTERÉ USNADNÍ ŽIVOT, DO VYHLÁŠKY? ANEB

POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY NRZP ČR K NÁVRHU NOVELY VYHLÁŠKY Č. 388/2011 SB., O PROVEDENÍ NĚKTERÝCH USTANOVENÍ ZÁKONA O POSKYTOVÁNÍ DÁVEK OSOBÁM SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

V závěru loňského roku, v době, kdy měla celá naše republika zcela jiné starosti a všechna společenská témata ovládal především boj proti epidemii koronaviru a všechny otázky s ním související, začala NRZP ČR mimo jiné již několikáté kolo rozhovorů s MPSV ČR na téma úpravy vyhlášky č. 388/2011 Sb. Jednalo se především o rozšíření sortimentu zvláštních pomůcek, na jejichž zakoupení by bylo možno získat příspěvek na zakoupení zvláštní pomůcky od úřadu práce, o další, moderní pomůcky 21. století. O takové, které mohou výrazně pomoci k vyšší samostatnosti a soběstačnosti osob s těžkým zdravotním postižením.

Jednání započala nejdříve tím, že NRZP ČR konzultovala s MPSV ČR možnost přiznání příspěvku na zakoupení velmi zajímavé moderní speciální přenosné technologické pomůcky značky OrCam MyEye, určené, jak už její název napovídá, pro kompenzaci všech očních

vad a všech úrovní ztráty zraku. Tu lze snadno připojit k jakýmkoli brýlím. Ale když už jednání vyvolala, pouze tímto tématem se Národní rada nechtěla nechat omezit. Vedle něho chtěla jednat i o dalších potřebných úpravách příslušné vyhlášky.

Jak vyplynulo z dopisu s výzvou ke spolupráci, kterou následně v této souvislosti NRZP ČR obdržela od MPSV ČR, i samo ministerstvo již zvažovalo mírnou úpravu vyhlášky. Ovšem zatím mnohem střídmější. Tedy takovou, při níž bylo nutno zejména v souvislosti s rozšířením dia-

gnóz v zákoně č. 329/2011 Sb. k novým diagnózám přiřadit také odpovídající zvláštní pomůcky, na které by u nich bylo možné získat příspěvek. A samotné ministerstvo o žádných jiných úpravách v té chvíli příliš neuvažovalo. I tento svůj záměr však také MPSV ČR s NRZP ČR hodlalo konzultovat. Z pohledu ministerstva se tedy jednalo o velmi nutnou, ovšem současně značně minimalistickou úpravu vyhlášky, která opětovně neřešila problém některých dalších zdravotních postižení. Za sebe přesto ministerstvo v této fázi ani neplánovalo nějaké takovéto další úpravy činit. A ve spojitosti s tím sice vyzvalo NRZP ČR ke spolupráci na úpravě zmíněné vyhlášky, ale současně vyslovilo požadavek, aby se jí případně navrhovaná úprava pohybovala v ministerstvem plánovaném rámci.

Představa NRZP ČR o úpravě vyhlášky byla ale trochu jiná, komplexnější. Národní rada sice rovněž hodlala navrhnout takové úpravy vyhlášky, které by byly potřebné pro úhradu pomůcek vhodných pro nové diagnózy, ale současně se nechtěla vzdát svých požadavků na rozšíření příspěvků na další moderní zvláštní pomůcky, které by zásadním způsobem usnadnily život osobám s četnými dalšími, velmi těžkými zdravotními postiženími. Takové pomůcky v současném znění vyhlášky doposud chybějí a NRZP ČR některé z nich navrhovala do vyhlášky začlenit již v minulosti. Tehdy ovšem potřebná jednání nedopadla v souladu s jejími představami a v souvislosti s tím i s představami zmíněných zdravotních postižení. Proto se tedy k nim nyní Národní rada vrací a opětovně ministerstvu navrhuje zařadit některé další zvláštní pomůcky, které by byly především pro osoby s velmi těžkým zdravotním postižením velmi potřebné a užitečné. Velmi by jim zkvalitnily život.

Které zvláštní pomůcky má NRZP ČR konkrétně na mysli? V souvislosti s výzvou MPSV ČR na úpravu vyhlášky č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů, NRZP ČR navrhuje do vyhlášky nově začlenit následující zvláštní pomůcky a stanovit tak pro ně možnost poskytnutí příspěvku na jejich zakoupení. V tomto smyslu již předložila následující pozměňovací návrhy přílohy č. 1:

1. V příloze č. 1 části I. bodě 1 písmenu b) navrhujeme doplnit velmi důležité součásti bezbariérové úpravy koupelny, které umožní osobám s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí i nadále používat svou původní koupelnu. Ta bývá většinou ve stavu před úpravami pro tyto osoby zcela nepoužitelná. Konkrétně navrhujeme poskytovat příspěvek na stavební práce spojené i s úpravou dveří v koupelně a na WC, dále nově na **vybavení koupelny a WC vhodným sanitárním zařízením, lehce ovladatelnými bateriemi, madly a protiskluzovou dlažbou**. Současná právní úprava v žádném případě neumožňuje takovýto handicap ani z části kompenzovat, neboť zahrnuje pouze stavební práce spojené s uzpůsobením koupelny a WC; a jedná se o stavební práce a s nimi nezbytně související materiál na úpravu (nikoliv o obklady, podlahové krytiny, sanitu apod.). Při současném znění vyhlášky tak nyní zůstává zcela neřešena úprava koupelny a toalety zásadním způsobem potřebná z pohledu uživatele (nutnost speciálního sanitárního vybavení, např. pro osoby s anatomickou či funkční ztrátou obou horních končetin, úprava povrchů nutná pro osoby s amputovanou dolní končetinou pro bezpečnější pohyb ve vlhkém prostředí, např. po koupeli, mytí apod.).

2. V příloze č. 1 části I. bodě 4 navrhujeme pro osoby se zdravotním postižením, které je uvedeno v části I. bodě 1 písm. a) až g), i) a j) přílohy k zákonu, doplnění zvláštních pomůcek o moderní elektronické systémy, které mnohem efektivněji kompenzují těžká fyzická postižení. Současně navrhujeme zařadit komplexní řešení bezbariérovosti celého domu či bytu, které obsahuje bezbariérovou úpravu přístupu do domu, k bytu, oknům, ke dveřím, k výtahu, do garáže, manipulaci s okny a dveřmi, úpravu kuchyňské linky. Konkrétně jde o následující zvláštní pomůcky a úpravy bydlení těchto velmi těžce postižených osob:

a) úprava přístupu do domu, bytu, garáže, k výtahu včetně schodů, k oknům a na balkon,

b) úprava povrchu podlahy, kuchyňské linky včetně elektronického nastavení jejich součástí, popřípadě dalšího nábytku,

c) úprava jednotlivých prvků elektro-nického ovládání domácnosti, zejména aktivátor spotřebiče (přijímač), ovládání oken, dveří, zvonku, osvětlení, topení, detektor pohybu, zpřístupněný telefon, dálkové ovládání jednotlivých spotřebičů,

d) stavební úpravy spojené s instalací výtahu.

3. V příloze č. 1 části I. navrhujeme **doplnit v bodech 6 až 9** tyto pomůcky:

V bodě 6 navrhujeme doplnit pro osoby se zdravotním postižením, které je uvedeno v části I. bodě 1 písm. a), d), e), f), g) a i) přílohy k zákonu, jako zvláštní pomůcku **elektrický skútr** dle § 3 odst. 3 písm. e) zákona č. 56/2001 Sb. Je určen zejména pro ty handicapované osoby, jejichž diagnózy nejsou indikacemi umožňujícími zapůjčení elektrického invalidního vozíku a jeho úhradu z veřejného zdravotního pojištění. Přesto se jedná o osoby s velmi závažnými pohybovými postiženími, které ke svému pohybu v exteriéru velmi nutně elektrický vozík potřebují využívat. Většinou jsou bez elektrického vozíku schopny jen pohybu na velmi krátké vzdálenosti. Příkladem mohou být např. osoby s diagnózami RS (roztroušená skleróza), raná fáze ALS (amyotrofická laterální skleróza), amputace dolních končetin s těžkou poruchou chůze a další. Přestože je námi navrhované řešení kompenzace jejich zdravotního postižení mnohem levnější variantou než elektrický invalidní vozík, hrazený z veřejného zdravotního pojištění, budou v této věci nespíš příslušná jednání ještě poměrně komplikovaná. Velmi závažným problémem zde totiž je skutečnost, že nikde v legislativě není explicitně přesně definován tento skútr. Není tedy jasné, co přesně skútr ve smyslu tohoto ustanovení je a co už je jiný druh vozidla (např. zvláštní vozidlo). Z toho vyplývá, že ani úřad práce nemá naprosto jasno v tom, na co by mohl příp. příspěvek poskytovat a na co již ne. To, co dnes výrobci a distributoři u nás eufemisticky označují jako „elektrický skútr pro invalidy“, je totiž široká škála různých, od sebe často velmi odlišných vozidel a vozítek ve velmi různých velikostech a rozměrech, které se pohybují v některých případech i rychlostí vysoko přes 20 km/h. Je tudíž naprosto ➔

Jedná se o moderní zvláštní pomůcky 21. století, které výrazným způsobem usnadní život člověku se závažným těžkým zdravotním postižením. Jde především o pomůcky, které mají značný potenciál učinit člověka s postižením mnohem více samostatným a výrazně omezit jeho potřebu využívání osobní asistence.

nezbytné definovat přesné rozměry a vlastnosti takového skútru, včetně jeho rozhodující vlastnosti, jíž je maximální rychlost, kterou je schopen vyvinout. Rovněž by mělo být specifikováno, co by měl takový skútr splňovat a příp. umět. Současně je nutné jasně určit i oprávnění a povinnosti, které se při jeho užívání budou na uživatele vztahovat. V současnosti totiž někteří prodejci nezřídka kupující osoby uvádějí v omyl již při prvním kontaktu tím, že skútr často definují jako vozík či skútr pro invalidy. Neupozorní je, že dle platných zákonů nemají tato vozidla stejné možnosti a oprávnění jako elektrické invalidní vozíky. A od toho se pak odvíjí zklamání jejich uživatelů a mnoho jejich nedorozumění ve chvíli, kdy zjistí, že s tímto vozidlem např. nesmí na chodník, nesmí se pohybovat v interiérech, nemohou být přepravováni hromadnou dopravou atd. Tato omezení bohužel vyplývají z platných technických a stavebních norem. A ty jsou zase navázány ve většině případů na normy EU.

V bodě 7 navrhujeme doplnit pro osoby se zdravotním postižením, které je uvedeno v části I. bodě 1 písm. b), d), e) a g) přílohy k zákonu, **léčebný přístroj pro aktivní a pasivní pohybovou léčbu, pro ústavní i domácí využití.** (Jen pro ty, kterým tento obecný název nic neříká, doplňuji poznámku, že nejznámějším typem tohoto přístroje u nás je Motomed.) Navrhovaná pomůcka udržuje svého uživatele v takovém fyzickém a zdravotním stavu, aby byl schopen vyšší soběstač-

nosti, a tím snižuje náklady na pořízení dalších zvláštních pomůcek pro uživatele. Pomůcka je na trhu již velmi dlouhou dobu, je prověřena mnoha uživateli a její významný přínos k soběstačnosti osoby je naprosto nesporný. V minulosti již byla tato pomůcka hrazena.

V bodě 8 navrhujeme doplnit pro osoby se zdravotním postižením, které je uvedeno v části I. bodě 1 písm. b), f), g) a k) přílohy k zákonu:

a) úpravu jednotlivých prvků elektronického ovládání domácnosti, zejména aktivátor spotřebiče (přijímač), ovládání oken, dveří, zvonku, osvětlení, topení, detektor pohybu, zpřístupněný telefon, dálkové ovládání jednotlivých spotřebičů,

b) elektronický bidet.

Navrhované pomůcky jsou moderními pomůckami kompenzujícími velmi těžké fyzické handicap, jakými jsou např. pentaplegie, kvadruplegie, těžká kvadruparéza, amputace obou horních končetin apod. Osoby s takto závažným postižením jsou zcela nepohyblivé nebo se musí vyrovnávat s úplnou ztrátou nebo vrozenou absencí svých horních končetin. Bez uvedených pomůcek mají velmi ztíženou až zcela znemožněnou vlastní sebeobsahu. A to i ve velmi lehkých životních situacích. Navrhované pomůcky tak mohou přispět k jejich velmi zvýšené soběstačnosti, a to i v tak intimní oblasti, jakou je použití toalety. Vedlejším efektem by pak byla možnost snížení jejich potřeby využívání osobní asistence.

V bodě 9 navrhujeme doplnit pro osoby se zdravotním postižením, které je uvedeno v části I, bodě 1, písm. b), e), g) a i) přílohy k zákonu:

a) přídavné kolečko k mechanickému vozíku pro pohyb v exteriéru,

b) přídavné zařízení k mechanickému vozíku na ruční nebo elektrický pohon pro pohyb v exteriéru.

Uvedené pomůcky jsou navrhovány výhradně pro uživatele mechanických invalidních vozíků. Jde především o paraplegiky, tetraplegiky, amputáře a myopaty. Pomůcka uvedená pod písmenem a) výrazně zvyšuje průchodnost mechanického vozíku těžkým terénem tak, že místo dvou malých koleček vpředu jede vozík po jednom přídavném větším kole uprostřed. Tato pomůcka není ekonomicky náročná a na příspěvek nejspíš dosáhnou, s ohledem na platné znění zákona, pouze ekonomicky velmi slabé osoby. Pomůcka uvedená pod písmenem b) je rovněž určena pro stejné uživatele mechanických vozíků. Do značné míry ale nahrazuje využití elektrického vozíku v exteriéru. Je přídavným zařízením připojovacím se na standardní mechanický vozík. Je zároveň snadno odnímatelná. Při využití velmi zrychluje cestování na mechanickém vozíku a značně prodlužuje maximální dojezd a výškovou dostupnost vozíčkáře.

4. V příloze č. 1 části II. bodě 1 navrhujeme doplnit u písmene c) ke speciálnímu programovému vybavení pro zrakově postižené nově též **jeho aktualizace udržující plnou funkčnost.** Explicitní návrh na rozšíření písm. c) o aktualizaci těchto speciálních programů si vyžaduje skutečnost, že doba 5 let, na kterou je minimálně příspěvek poskytován, je pro jejich využitelnost, plnou funkčnost a kompatibilitu s operačním systémem počítače a dalšími aplikacemi příliš dlouhá a speciální programové vybavení zastaralé již v době 2 až 3 let po jejich pořízení. V souvislosti s tím pak již není pomůcka, kterou je zde programové vybavení, z tohoto důvodu použitelná. Po této době je nutné programové vybavení výrazně aktualizovat, přičemž ceny aktualizací jsou pro osoby se zdravotním postižením příliš vysoké. Celkově je však ekonomicky méně náročné pořídit pouze aktualizaci těchto již pořízených progra-

mů nežli pořizovat speciální programové vybavení celé nové. K nepoužitelnosti pomůcky dochází nejen v důsledku průběžných aktualizací speciálního programového vybavení samotným výrobcem, ale významnou měrou k němu přispívají též velmi časté aktualizace internetových prohlížečů a celého operačního systému počítače.

5. V příloze č. 1 části II. bodě 3 navrhujeme **doplnit nové písmeno b)**, ve kterém pro osoby se zdravotním postižením, které je uvedeno v části I bodě 2 písm. a) až c) přílohy k zákonu, nově navrhujeme zvláštní pomůcku **softwarové ozvučení domácích spotřebičů**. Jedná se o velmi důležitou zvláštní pomůcku pro osoby těžce zrakově postižené. Ovládání běžných domácích spotřebičů provádějí nyní tyto osoby pouze po paměti, což je značně nespolehlivé a nezděrné (např. v kuchyni) i nebezpečné. V některých případech akutně hrozí i úraz, a to tehdy, pokud je nevyužívají pod dohledem jiné osoby. Proto možnost ovládání domácích spotřebičů prostřednictvím hlasové odezvy značně zvyšuje uživatelský komfort osob těžce zrakově postižených a chrání jejich zdraví.

Z uvedeného přehledu návrhů NRZP ČR na úpravy vyhlášky a na zařazení nových zvláštních pomůcek je zcela jasné a zřejmé, že se jedná o moderní zvláštní pomůcky 21. století, které výrazným způsobem usnadní život člověku se závažným těžkým zdravotním postižením. Jde především o takové pomůcky, které mají značný potenciál učinit člověka s postižením mnohem více samostatným a výrazně tak omezit jeho potřebu využívání osobní asistence. Je ale samozřejmě rovněž jasné, že i kdyby bylo možné pro cílové osoby snadno získat tyto pomůcky pomocí příspěvku na ně, potřeba osobní asistence u těchto osob ani zdaleka úplně nezánikne. Nebude však nutná pro realizaci snadnějších úkonů, které je třeba vykonávat během dne poměrně často a pro jejichž výkon již existuje spolehlivá technika, která umožní osobě se zdravotním postižením tyto úkony zvládat zcela samostatně. Zde se samozřejmě nejedná pouze o ekonomický přínos pro tyto osoby, kdy ušetří finanční prostředky za poskytování asistence s tím, že je pak budou mít k dispozici pro provádění takových úkonů

a aktivit, které samostatně, ani za využití moderních zvláštních pomůcek nejsou schopny zvládnout, ale má to pro ně i značně kladný efekt psychologický.

Příslušná jednání o úpravě vyhlášky již probíhají, v dnešních ustaraných časech poměrně bez povšimnutí cílové skupiny osob a bez jakékoli popularity, přibližně od listopadu 2020. Vzhledem k tomu, že naši společnosti, stejně tak jako celým světem, rezonuje dlouhodobě především spíše velmi závažné téma epidemie Covidu-19 a všechna příslušná řešení s ním související, zmíněné téma nebylo pro MPSV ČR doposud komunikační prioritou. I toto ministerstvo samozřejmě prioritně řeší všechna potřebná opatření pro zajištění minimalizace počtu onemocnění, zejména u zvlášť ohrožených skupin osob, a pro minimalizaci škod způsobených koronavirovou epidemií. I na řešení dopadů této epidemie na osoby se zdravotním postižením NRZP ČR s MPSV ČR samozřejmě intenzivně spolupracuje. S výsledky těchto jednání členské organizace osob se zdravotním postižením a veřejnost samozřejmě seznamujeme mnohem intenzivněji. Je velmi důležité, aby se zdraví této velmi zranitelné cílové skupiny osob podařilo v maximální možné míře ochránit. Přesto je více než potřebné seznámit veřejnost i s tímto, pro dotčená zdravotní postižení neméně důležitým vývojem v oblasti příspěvků na zvláštní pomůcky.

S ohledem na to, že závěr roku samozřejmě zásadním způsobem ovlivnily vánoční svátky a vedle nich bohužel i výrazné zhoršení epidemie, zmíněná jednání zatím bohužel nikterak zásadním způsobem nepokročila. V současné chvíli tedy ani není zřejmé, kdy přesně by chtělo MPSV ČR úpravy vyhlášky dokončit. Tím méně je zatím jasné, které nové zvláštní pomůcky se ve vyhlášce nakonec nově objeví a které bude nutno prozatím ponechat pro případná příští jednání o úpravě vyhlášky. Situace je bohužel v současné době poměrně nestandardní a neustále se rychle vyvíjí. Velmi těžko se nyní tedy cokoli odhaduje.

Navenek se nyní může zdát, že všechna činnost vlády ČR a jednotlivě všech ministerstev se nyní koncentruje pouze na řešení koronavirové situace a současně že její vývoj a náklady na ni budou

určující pro další fungování jednotlivých ministerstev. NRZP ČR však může konstatovat, že běžná činnost ministerstev se ani v této situaci nezastavila, ačkoli se to tak na první pohled může někomu jevit, a že tudíž jsou i nyní řešeny problémy každodenního života. Tedy takového, který normálně není zásadním způsobem omezován a limitován Covidem-19. Z tohoto pohledu je tedy i nyní velmi důležité hájit zájmy osob se zdravotním postižením. Nejen však s ohledem na to, aby byl chráněn jejich zdravotní stav před zmiňovaným agresivním infekčním onemocněním, ale současně je nutné pamatovat i na období poté a na jejich běžný způsob života.

I když se to nyní možná někomu zdá jako nemožné a zcela nekonečné, je nesporné, že současná výjimečná situace jednou skončí. A poté bude velmi nutné opět řešit otázky běžného života a s nimi i situaci osob se zdravotním postižením. Je tedy velmi důležité již nyní připravovat potřebné novely zákonů či úpravy vyhlášek, které by řešily dlouhodobé problémy osob se zdravotním postižením. Je velmi nezbytné neustat v tomto snažení. A to přesto, že nyní se většině lidí zdá, že zásadním problémem je distribuce a realizace očkování proti Covidu-19, distribuce dezinfekcí, roušek a dalších ochranných prostředků, karanténa a další nutná nezbytná opatření k ochraně společnosti a ekonomiky našeho státu. Přestože tyto úkoly nyní mají nepochybně prioritu, protože umožňují co nejvíce normální fungování státu a ekonomiky, je nutno neustále do všech opatření včleňovat i zásady umožňující chránit zájmy, potřeby a důstojný život osob se zdravotním postižením. Je totiž bohužel občas zřejmé, že s ohledem na hektiku současného období mají některé úřady či jednotliví politici někdy tendenci problém osob se zdravotním postižením nezohledňovat.

NRZP ČR však může za sebe slíbit, že neztratí ze zřetele všechny palčivé problémy, které komunitě osob se zdravotním postižením trápí, a průběžně se bude i nadále zasazovat o jejich co nejrychlejší řešení. A problematika zvláštních pomůcek pak samozřejmě mezi nejzávažnější témata nepochybně patří. ■

NRZP ČR POMÁHÁ V DOBĚ KORONAVIROVÉ EPIDEMIE

Od loňského března jsme konfrontováni s celosvětovou epidemií Covid-19, která sužuje všechny země, i když některé více a některé méně. NRZP ČR se od začátku zaměřila na pomoc osobám se zdravotním postižením. Hned od vypuknutí epidemie v naší zemi jsme začali informovat členské organizace a jednotlivé občany o tom, co to je za nemoc a kde získají potřebné informace. Současně jsme začali shánět roušky a dezinfekci a bedlivě jsme dohlíželi na legislativu, která byla přijímána ve stavu nouze, aby se v ní nezapomnělo na komunitu lidí se zdravotním postižením. V následujícím článku přinášíme velmi stručný výčet našich aktivit v době koronavirové epidemie k připomenutí toho, co jsme spolu již prožili.

Hned v polovině března 2020 jsme oslovili tehdejšího ministra zdravotnictví Adama Vojtěcha a požádali jsme jej, aby do krizových plánů v souvislosti s epidemií koronaviru zahrnul také hlavní pečující osoby a osobní asistenty, kteří pečují o osoby závislé na péči. Tyto osoby zajišťují pro svoje klienty různé pochůzky, nákupy, vyzvednutí léků a podobně, tudíž jsou ve styku s veřejností a mohou být infikovány koronavirem. Proto jsme požádali pana ministra, aby při rozdělování ochranných pomůcek, to je roušek, rukavic a dezinfekčních prostředků, bylo pamatováno také na tyto lidi. Upozornili jsme na skutečnost, že osoby závislé na péči a jejich hlavní pečující osoby tvoří velkou skupinu, asi 400 tisíc lidí, a ty je potřeba také chránit. NRZP ČR chápe, že napřed musí dostat ochranné prostředky zdravotničtí pracovníci a záchranné složky. Přesto by byla velká chyba, kdyby se zapomnělo na tuto skupinu lidí. Reakce z Ministerstva zdravotnictví ČR byla však velmi pomalá. Proto jsme urychleně zorganizovali získání dezinfekčních prostředků, rukavic a roušek. Do této akce se zapojila především naše pracoviště v Pardubickém a Olomouckém kraji, kterým patří zvláštní poděkování.

Koncem března 2020 připravilo MPSV ČR rychlou novelu zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Vláda se rozhodla prodloužit ošetřovné u dětí do 15 let, a to na celou dobu nouzového stavu. Jednali jsme intenzivně s vedením MPSV ČR a podařilo se nám prosadit, že u ošetřovné u dětí se zdravotním postižením bylo prodlouženo nad 15 let věku, a to u těch dětí, které navštěvovaly denní stacionáře, které byly tehdy už uzavřeny.

V souvislosti se stavem nouze, který vláda ČR postupně vyhlášovala, byl změněn i způsob práce NRZP ČR. Většinu činností jsme začali vykonávat z domova. To znamená, že lidé zpravidla nejsou na svém pracovišti, a tudíž nemohou být vykonávány některé činnosti. Tento stav s různými přestávkami trvá až do současné doby. Velmi obtížně jsou distribuovány euroklíče na pracovištích NRZP ČR, ale vzhledem k tomu, že výdejní místa jsou také na některých městských úřadech a na pracovištích Úřadu práce, neznamená to, že byste je nemohli obdržet. Distribuční místa ve městech a na úřadech práce jsou uvedena na webové adrese http://www.eurokeycz.com/2_jak_ziskat_euroklic.html. Pokud

potřebujete jednat s jednotlivými pracovníky NRZP ČR, najdete jejich mobilní telefonní čísla na <https://nrzp.cz/kontakty/>. Poradenství i nadále poskytuje služby, pouze nejsou funkční pevné telefonní linky na poradce. Na webu NRZP ČR <https://nrzp.cz/poradna/> najdete jednotlivá pracoviště poraden NRZP ČR, jejich e-mailové adresy a mobilní telefonní čísla, takže můžete požádat o radu a bude vám samozřejmě vždy poskytnuta.

V rámci epidemie koronavirem jsme vám posílali spoustu dokumentů a informací, jak čelit epidemii, a informujeme vás o tom, co NRZP ČR dělá, aby pomohla v této složité situaci lidem se zdravotním postižením. Všechny dokumenty, které se epidemie koronaviru týkají, neustále aktualizujeme a najdete je na webu NRZP ČR v sekci aktuality.

Koncem dubna jsme iniciovali usnesení Pacientské rady ministra zdravotnictví, aby ochranné prostředky, které byly distribuovány jednorázově lidem nad 60 let, byly zároveň poskytnuty osobám s těžkým zdravotním postižením. Podařilo se nám, společně s MPSV ČR, definovat osoby s těžkým zdravotním postižením jako

osoby, které pobírají ID III. stupně. Vzhledem k tomu, že děti do 18 let věku nejsou příjemci invalidního důchodu, byl stanoven další parametr, a to přiznání průkazu ZTP nebo ZTP/P.

Podařilo se nám také upravit návrh usnesení vlády, které nařizuje provozovatelům prodejen nepřipustit přítomnost více než jednoho zákazníka na 15 metrů čtverečních prodejní plochy a zároveň aktivně bránit tomu, aby se zákazníci zdržovali na kratší vzdálenost než dva metry. Opatření vůbec nezohledňovalo potřeby lidí se zdravotním postižením a poskytovatelů sociálních služeb. Pokud by byl v prodejních takto omezený počet metrů pro jednoho člověka, pak by hrozilo, že budou lidé stát ve frontách, což osoby se zdravotním postižením jen těžko zvládnou. Ať už proto, že mají problémy s chůzí, nebo z toho důvodu, že pro člověka na vozíku je mnohem obtížnější zvládat chladné počasí. Nejsou brány ohledy ani na nevidomé lidi, kteří nedokáží odhadnout, kde mají stát. Podařilo se nám prosadit, že v případě osoby, která je držitelem průkazu ZTP a ZTP/P, je její průvodce vnímán jako rodinný příslušník.

Na podzim jsme se obrátili na ministra zdravotnictví Jana Blatného a ministryni práce a sociálních věcí Janu Maláčovou se žádostí, zda by bylo možné u lidí se zdravotním postižením, kteří jsou držiteli průkazu ZTP nebo ZTP/P nebo je jim přiznán III. stupeň invalidity, provést testy na koronavirus bezúplatně. Lidé se zdravotním postižením jsou rizikovou skupinou. Dnes tato otázka není již aktuální, protože antigenní testy jsou prováděny bezplatně a občané se zdravotním postižením, kteří se nemohou dostavit do testovacích center, mohou požádat svého lékaře, aby jim takové testování zajistil.

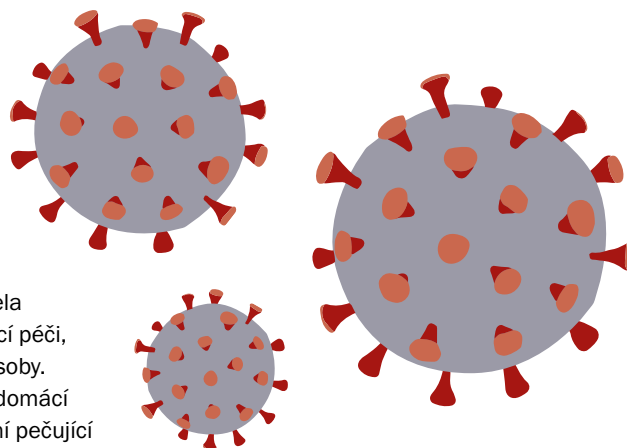
Pro NRZP ČR se stala zásadní otázkou Strategie očkování a zajištění očkování v domácnostech osob, které se nemohou kvůli svému zdravotnímu stavu dostavit do očkovačích center. Strategie sice obsahuje výčet diagnóz, které jsou zařazeny do první skupiny nejvíce ohroženějších pacientů, ale my si uvědomujeme, že jejich výčet nikdy nebude úplný.

Připravili jsme řadu připomínek ke Strategii očkování proti covidu-19. Do výše zmíněného seznamu diagnóz jsme přidali

další skupiny zdravotních postižení. Zároveň jsme upozornili na to, že Strategie prakticky neřeší způsob očkování u osob, jejichž přesun do očkovačích center je prakticky nemožný nebo zcela nemožný a jsou trvale v domácí péči, plně závislé na péči pečující osoby. Proto by společně s osobou v domácí péči měla být očkována i hlavní pečující osoba. NRZP ČR má na mysli velmi těžká zdravotní postižení, a to osob, u nichž míra závislosti je ve IV., případně ve III. stupni. Jsme přesvědčeni o tom, že praktičtí lékaři, kteří znají skutečný zdravotní stav výše uvedených skupin osob, by je mohli oslovit s nabídkou očkování. Očkování je dobrovolné, proto je nezbytné, aby praktičtí lékaři oslovili osoby s těžkým zdravotním stavem, které jsou v domácí péči, a informovali je o možnosti očkování. Na naše připomínky jsme však nedostali z ministerstva zdravotnictví žádnou reakci.

Proto jsme se rozhodli hned začátkem letošního roku oslovit tzv. otevřeným dopisem pana ministra Blatného. Uvedli jsme, že pozorně sledujeme počátek očkování a obáváme se, že osoby, které jsou v domácí péči a jejich zdravotní stav je velmi těžký, nejsou mezi prioritními osobami na očkování. K této úvaze nás vede několik věcí. Především nejsou budovány žádné mobilní očkovačí týmy, ale jsou pouze očkovačí centra, do kterých se řada lidí s těžkým zdravotním postižením nemůže dostavit a případně vystát frontu. Očkovačí vakcína Pfizer/BioNTech se musí skladovat při velmi nízké teplotě, a tudíž by asi byla velmi obtížná manipulace při očkování v domácnostech. Jsme přesvědčeni o tom, že Česká republika by měla zajistit i jiné vakcíny, které se nemusí skladovat při -70 stupních Celsia. Připomněli jsme informace z veřejných zdrojů, že očkování v domácnostech aplikují např. Velká Británie a Izrael. Proto jsme se rozhodli být aktivní v této věci.

Následující týden jsme intenzivně vyjednávali o způsobu očkování lidí, kteří mají těžká zdravotní postižení a nemohou se dostavit do očkovačích center. Oslovili jsme předsedu vlády pana Andreje Babiše a ve spolupráci s tehdejšími národními koordinátory pro očkování proti covidu-19 Zdeňkem Blahutou se nám nakonec

podařilo dohodnout způsob očkování v domácnostech, pokud se lidé nebudou moci ze zdravotních důvodů, ani za pomoci svých blízkých, dostavit do očkovačích center.

Kolem 20. ledna jsme obdrželi dopis z Centrálního týmu pro koordinaci očkování proti onemocnění Covid-19. Dopis popisuje systém, který umožní očkování imobilních osob v domácnostech. Původně byla do letošního 1. února možná registrace k očkování pouze osob starších 80 let. Jak víte, toto období bylo nakonec prodlouženo. Pokud je taková osoba imobilní a nemůže se dostavit do očkovačích center a žije doma, tak požádá svého praktického lékaře, aby jí zprostředkoval očkování přímo v její domácnosti. Praktický lékař by se měl, ve spolupráci s krajským koordinátorem očkování a na základě jeho pokynů, domluvit na předání očkovačí látky. Samozřejmě že musí být dodržen postup pro zacházení s očkovačí látkou podle Metodického pokynu pro očkovačí kampaň a také prioritizace skupin. Jestliže nebude dostatečná kapacita mobilního očkovačích týmů, bude imobilní pacient naočkován v režimu návštěvní služby svého praktického lékaře. To znamená, že by takové občany očkoval přímo jejich praktický lékař v domácnostech. Poté co se budou moci registrovat i další občané mladší 80 let, bude se postupovat stejným způsobem, pokud se ze zdravotních důvodů – kvůli své imobilitě, nebudou moci občané dostavit do očkovačích center.

Vážení čtenáři, ukazuje se, že boj s koronavirem bude ještě dlouhý a výsledek je nejistý. NRZP ČR bude i nadále usilovat o to, aby se na ty z vás, kteří se nemohou dostavit do očkovačích center nebo k testování na covid-19, nezapomnělo a abychom to spolu zvládli. Proto se nebojte nám napsat, pokud se setkáte s nějakými obtížemi. ■

OČKOVÁNÍ JE JEDINÉ VÝCHODISKO ZE SOUČASNÉ SITUACE,

ŘÍKÁ V ROZHOVORU PRO MOSTY MINISTR ZDRAVOTNICTVÍ JAN BLATNÝ

O tom, kdy by se život v Česku mohl vrátit do normálního stavu a jak překonat nynější problém s nedostatkem vakcín, jsme si povídali s ministrem zdravotnictví Janem Blatným. Zajímali jsme se také o to, co ho po nástupu na ministerstvo nejvíce překvapilo a proč vůbec v tak složité době přijal funkci ministra.

Pane ministře, poměrně nedávno jste převzal velmi odpovědnou funkci. Co vás po několika měsících příjemně a nepříjemně překvapilo po příchodu na ministerstvo zdravotnictví?

Věděl jsem, že to nebude lehké. Jedna věc je ale předpokládat, co vás asi čeká, a něco zcela jiného je setkání s realitou. Myslím si, že žádný rezort, snad kromě ministerstva obrany či vnitra, nebyl stavěn na takovou zátěž, jakou nyní prožíváme, a s tím spojené krizové řízení. Je to přirozené, neboť většina z nás se tomuto stavu neumí nebo ani nechce přizpůsobit. Jsem si vědom všech negativ, která nám tato si-

tuace přináší, i toho, že trvá již velmi dlouho. Zatímco já jsem přišel poměrně čerstvý před několika málo měsíci, tak většina lidí na ministerstvu je v tomto extrémním nasazení již od jara, což je obdivuhodné. Mnoho lidí pomáhá s řešením covidové krize i nad rámec standardní agendy, která tak často musí ustoupit do pozadí.

Nastoupil jste na post ministra v období, které je zřejmě tím nejsložitějším v naší novodobé historii. Co vás k tomuto rozhodnutí vedlo?

Nikdy jsem nechtěl jít do politiky ani jsem nechtěl být úředníkem. A toto mé rozhodnu-

tí platí i nadále. Ministrem jsem se rozhodně nestal proto, že bych potřeboval obdiv nebo mediální pozornost. Vnímám své působení na ministerstvu jako výzvu a stejně jako řada dalších lidí i já chci naší zemi pomoci v této nelehké době. Když člověk něco pro druhé udělat může, pak to udělat musí. Primárně jsem lékař a po této misi se chci vrátit k léčení dětských pacientů.

Pro lidi se zdravotním postižením je onemocnění koronavirem velmi nebezpečné, přesto v očkovacích plánech není o této skupině ani zmínka. Proč tomu tak je?

S tím nemohu úplně souhlasit. Zdravotní stav je základním parametrem pro prioritizaci osob k očkování. Rozhodující je přítomnost riziko těžkého průběhu covid-19 u dané osoby. Proto jsou senioři a osoby s onemocněním či zdravotním stavem, kde je toto riziko vyšší, mezi prvními, kterým je vakcína určena. Zásadní je zde proto nikoli konkrétní zdravotní postižení, ale celkový zdravotní stav. Přestože sousloví „zdravotní postižení“ ve spojení s prioritizací ve strategii nenajdete, osoby se zdravotním postižením jsou však často osobami s rizikovým zdravotním stavem a tím jsou v tabulkách velice vysoko, často v první fázi očkování. I když bych si to přál, tak bohužel zatím není možné naočkovat všechny a hned. A mohu vám říct, že denně mi chodí žádosti o prioritizaci nad rámec stanovené strategie. Moc dobře si uvědomuji důležitost očkování pro tyto skupiny obyvatel. Jak ale jistě víte, celá Evropa řeší nedostatek vakcín. Já osobně jedním se všemi dodavateli očkovacích látek a opravdu věřím, že už brzy se dostaneme do okamžiku, kdy budou vakcíny dostupné bez omezení a nebude nutné se dál rozhodovat o tom, zda ten či onen bude naočkován dříve nebo

Vnímám své působení na ministerstvu jako výzvu a stejně jako řada dalších lidí i já chci naší zemi pomoci v této nelehké době. Když člověk něco pro druhé udělat může, pak to udělat musí.

později. Očkování se v tuto chvíli jeví jako jediné východisko ze stávající situace.

Již delší dobu jednáme s Ministerstvem zdravotnictví a Centrálním očkovacím centrem, aby lidé, kteří se nemohou z důvodu zdravotního stavu dostavit do očkovacích center, byli očkováni ve svých domácnostech současně s jejich pečujícími osobami. Proč s tím první očkovací plány nepočítaly? Nebylo by správné, aby v Centrálním očkovacím centru byl také zástupce lidí se zdravotním postižením?

Imobilní občané mají možnost kontaktovat svého praktického lékaře, který se s nimi individuálně domluví, jak očkování zajistit. Jak jsem již uváděl v předchozí odpovědi, jediné, co nás teď brzdí, je nedostatek vakcín, a to i těch, které nemají specifické

nároky na skladování a distribuci. Současné vakcíny mají poměrně náročný chladový řetězec, a proto je jejich distribuce náročná a omezená a tím komplikuje jejich distribuci směrem k imobilním pacientům, u nichž se jeví jako nejlepší řešení očkování praktickým lékařem. Co se týče zastoupení lidí se zdravotním postižením či chronickým onemocněním, tam standardně funguje mechanismus Pacientské rady, která zprostředkovává hlas těchto osob na ministerstvu. Centrální tým pro koordinaci očkování je s Pacientskou radou ve velice úzké a intenzivní spolupráci. Její připomínky jsou důležitým podkladem pro tvorbu a aktualizaci mj. Metodického pokynu pro očkovací kampaň, kterým se očkování v ČR řídí. Této spolupráce si na ministerstvu velmi vážíme. ➔

Osobně jednám se všemi dodavateli očkovacích látek a opravdu věřím, že už brzy se dostaneme do okamžiku, kdy budou vakcíny dostupné bez omezení a nebude nutné se dál rozhodovat o tom, zda ten či onen bude naočkován dříve nebo později.

Velká část národa je přesvědčena, že řešení současné koronavirové krize tkví v očkování. Velmi dobře víte, že je nedostatek vakcín. Proč si Česká republika neregistrovala různé očkovací látky a nenakoupila je sama, jako například Maďarsko? Máme svůj úřad na registraci léků SÚKL, nemůžeme tak učinit dodatečně?

Ono to není tak jednoduché, jak by se mohlo zdát na první pohled. Dle legislativy je tou nejlepší a nejbezpečnější cestou schválení vakcín přes Evropskou lékovou

agenturu (EMA). V žádném případě nechci snižovat roli SÚKL, neboť se na práci EMA rovněž podílí. Členy EMA jsou odborníci (včetně těch českých) z celé Evropy a přijmout rozhodnutí, které ovlivňuje životy mnoha lidí, je úloha opravdu nelehká. A jistě máme všichni zájem hlavně na tom, aby se k lidem dostaly nejen účinné, ale především bezpečné vakcíny. Rusko a Čína jsou tzv. třetí země a je třeba si uvědomit, že jejich pravidla se odlišují od těch evrop-

ských v mnoha směrech. Mají jiný pohled na klinická hodnocení i na výrobu léčiv a léčivých přípravků. Znovu bych rád zopakoval, že není důležitý původ vakcíny, ale je nezbytné vědět, že se jedná o bezpečnou vakcínu. Organizací, která toto může nejlépe posoudit, je nejen pro nás, ale pro všechny evropské státy EMA. Když vakcíny z jiných zemí splní přísné požadavky EMA, pak je bude jistě možno podat i našim občanům.

Města, například Praha, Prachatice a další, ve spolupráci s praktickými lékaři sama organizují dovoz seniorů a lidí se zdravotním postižením do očkovacích center anebo zajišťují očkování přímo v domácnostech. Není to lepší cesta, jak rychle očkovat prioritizované skupiny, než složitá centrální registrace?

Předpokladem úspěchu celého očkovacího procesu je jeho centrální řízení, díky němuž jsme schopni koordinovat distribuci vakcín a zajistit, aby se dostaly k potřebným co nejrychleji. Byl bych rád, aby to nebylo chápáno jako nedůvěra ve schopnosti lokálních koordinátorů a ostatních partnerů, jejichž spolupráce si velmi vážíme. Je však důležité zajistit, aby všichni občané měli stejný a srovnatelný přístup k očkování. Díky centrálnímu rezervačnímu systému mají všichni, kteří se na procesu očkování podílí, přístup k potřebným informacím. Důkazem je například i redistribuce v rámci regionů tak, aby se využilo maximální množství vakcín. Když někde vakcína chybí, víme to a můžeme ji přivést z jiného místa, aby jí bylo vždy dostatek pro všechny, kteří mají rezervovaný termín.

Pane ministře, NRZP ČR chystá na období před prázdninami tradiční předávání cen Mosty za projekty ve prospěch lidí se zdravotním postižením. Myslíte si, že nám konání akce v té době již povolíte? Samozřejmě jste srdečně zván.

Za pozvání moc děkuji, a pokud to epidemická situace dovolí, rád se samozřejmě akce zúčastním. Bylo by však ode mě nezodpovědné slíbnout něco, co nejsem schopen zcela ovlivnit, neboť pozitivní vývoj i zvládnutí této situace jsou do velké míry závislé na osobní odpovědnosti každého z nás. Cílem je postupný návrat k běžnému životu, který představuje setkávání nejen s blízkými a přáteli, vzdělávání našich budoucích generací, svobodné a neomezené cestování, provozování sportu, ale i získávání nových kulturních zážitků. A já věřím, že společně se nám to podaří. ■

BEZPLATNÁ ASISTENČNÍ SLUŽBA ŘSD

Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD) poskytuje bezplatnou dálniční asistenční službu pro motoristy. Zajišťují ji pracovníci ŘSD a funguje nepřetržitě. Hlavním cílem je přirozeně zajištění vyšší bezpečnosti a plynulosti provozu na dálnici, řidiči v problémech už nejsou na dálnici proto od roku 2016 sami. Asistenční telefonní dispečink zároveň poskytuje aktuální dopravní informace o celé silniční a dálniční síti ČR. Vítaným pomocníkem může být tato služba i pro osoby se zdravotním postižením.

Řidiči se na asistenční službu mohou obrátit v případě jakýchkoliv potíží. Příjezd vozidla i zásah na místě je zcela zdarma. Dojezdový čas je přibližně do 20 minut. Telefonní číslo bezplatné asistenční služby je 800 280 281.

Úkolem asistenční služby je co nejrychleji dojet na místo, překážku označit a poté pomoci řidiči vyřešit problém. Asistenční služba s sebou veze signalizaci pro označení překážek, hasicí přístroj, základní zdravotnické vybavení a nářadí na lehké úkony. Řidičům pracovníci asistenční služby pomohou třeba opravit píchlé kolo. Při složitější závadě může asistenční služba vozidlo na krátkou vzdálenost i odtáhnout nebo zajistit odtah vozidla. ■

U OČKOVACÍCH CENTER JE ZÁSADNÍ BEZBARIÉROVOST A PARKOVÁNÍ,

ŘÍKÁ V ROZHOVORU PRO MOSTY HEJTMAN VYSOČINY VÍTĚZSLAV SCHREK

V listopadu loňského roku se stal Vítězslav Schrek novým hejtmánem Kraje Vysočina. Zatímco jeho předchůdci si mohli dovolit pár týdnů „hájení“, on ze dne na den převzal krizové řízení související s koordinací aktivit Vysočiny v době pandemie. Při odpovědích na otázky k očkování je zřejmé, že věří všem pečlivě naplánovaným krokům, které na Vysočině jeho tým realizuje. Dělají to pro lidi, aby mohli zase svobodně žít, mohli se vídat a být si nablízku. Z jejich okolí zaznívá, že to dělají opravdu dobře.

Máte za sebou první měsíce ve funkci hejtmána Kraje Vysočina. Zvykl jste si už na nové oslovení?

Asi ano, ale změnu v oslovení nevnímám jako něco zásadního v nové pozici. I nadále mi moji spolupracovníci vesměs vykaží, někteří mě oslovují křestním jménem a někteří mi samozřejmě i tykají, protože se dobře známe z minulosti. Na komunikaci je ale podstatná vzájemná empatie a naslouchání, to je důležité pro práci, kterou teď společně děláme pro Vysočinu. Mimochodem, vždy jsem sázel na dobré a kolegiální vztahy. Ty vytváří na pracovišti atmosféru a podporují tvůrčí duch. Rád pracuji s lidmi, na které se mohu ve všech ohledech spolehnout, zároveň s nimi mohu otevřeně o věcech diskutovat a hledat společně řešení.

S jakými ambicemi jste přijal výzvu řídit Kraj Vysočina?

Měl jsem před volbami jedno docela obecné heslo, aby doma, tedy na Vysočině, bylo opravdu nejlépe. A to myslím je můj cíl. Chci využít všechny své dosud nabyté zkušenosti, manažerské a komunikační schopnosti, na kterých jsem docela poctivě řadu let pracoval. Chtěl bych posunout kvalitu veřejných služeb, které náš kraj poskytuje, a taky celkovou firemní kulturu. Přál bych si, aby se na Vysočině lidem skutečně dobře žilo, aby byli spokojeni, aby věděli, že jsme tady i pro ně a pracujeme i v jejich prospěch. Zároveň bych rád rozšířil prostor, který obyvatelům Vysočiny umožní, aby se v rámci svých možností na rozvoji a životě kraje aktivně podíleli. Úkolem každé samosprávy je nastavit se svými občany a partnery srozumitelný dialog. Od svého nástupu trvám na tom, abychom lidem říkali pravdu, složité věci vysvětlovali, byli otevření k podnětům a nedělali jenom líbivé PR. Chci se svým týmem diskutovat,

chci znát všechny okolnosti, které mohou naše rozhodování ovlivňovat, nechci argumenty dostávat zaobalené, mám rád věci nazývané pravým jménem. Nebojím se rozhodovat a nést za rozhodnutí odpovědnost. Vítám jasná a logická řešení, myslím, že často bývají nejlepší.

Jak na Vysočině zvládáte řešení mimořádných událostí souvisejících s covidem-19?

Jsem hrdý na všechny spolupracovníky z krizového štábu Kraje Vysočina, kteří se už téměř jedenáct měsíců intenzivně věnují koordinaci lékařské intenzivní péče v regionu, logistice přerozdělování ochranného materiálu, obrovské administrativě doprovázející plnění veškerých vládních nařízení, připomínkování metodik, plánování testování i očkování... Slova uznání adresuji i touto cestou všem lidem v nemocnicích, kteří na covidových odděleních denně bojují o životy, často za cenu vlastního zdraví.

Jejich obrovské nasazení se mi vybaví po každé, když s týmem krizového štábu řeším zásadní důsledky porušování epidemiologických opatření. Covidová vlna Vysočinou prošla loni ke konci roku, především v nemocnicích a v domovech pro seniory si personál sáhl na dno svých možností, museli jsme požádat o pomoc armádu, pomoc nabídli a poskytli i profesionální hasiči, pomáhali medicí, studenti i dobrovolníci. Otázkou zůstává, jak dlouho tohle dokonalé soukolí může bez přestání fungovat?

Jaké konkrétní kroky činí pod vaším vedením Kraj Vysočina v souvislosti s řešením pandemie?

Samospráva Kraje Vysočina je v současném nouzovém stavu úkolována vládou i ministerstvem zdravotnictví. Naše krajské nemocnice povinně omezily poskytování odkladné nemocniční péče, zřídily covidová oddělení, následně jim bylo uloženo zajistit PCR testování, ze dne na den ta

MGR. VÍTĚZSLAV SCHREK, MBA

Narodil se v roce 1970 ve Znojmě. Vystudoval Katedru speciální pedagogiky Univerzity Karlovy v Praze. Působil jako projektový manažer, lektor a konzultant, v posledních letech jako ředitel Domova pro seniory Velké Meziříčí. Aktivně se věnoval oblasti sociálních služeb – jako člen sociálních komisí na úrovni krajského města Jihlavy i Kraje Vysočina. Je hudebníkem a skladatelem.

samá zařízení musela veřejnosti zdarma nabídnout antigenní testování, nyní je na ně přesunuto břemeno intenzivního očkování. Všimli jste si, že stále mluvím o těch samých/stejných zařízeních? Většina zásadních služeb směrem k veřejnosti je zajišťována nemocnicemi – ty mají ale stále stejný počet zaměstnanců, stejné kapacity, stejné možnosti. Kraj jako zřizovatel těchto nemocnic se jim snaží centrální úkolování usnadnit alespoň jejich materiálním a technickým vybavením včetně

dodání dokonale fungujících systémů pro administraci jejich výkonů.

I velká kapacitní očkovací centra, která stát občanům slíbil, na Vysočině musí zřídit kraj?

U nás v Kraji Vysočina se podařilo vybrat místa pro zřízení velkých očkovacích center ve spolupráci se samosprávami velkých měst. Od 17. února využíváme očkovací centrum v Pelhřimově. Jeho prozatímní denní kapacita je 500 očkovaných osob, ovšem plnohodnotné fungování zatím ➔

brzdí nedostatek vakcíny. Díky městu Pelhřimov a jeho velkorysému přístupu dělilo první interiérové úpravy a otevření centra rozmezí pouhých tří týdnů. Prozatím slouží pouze registrovaným seniorům, zdravotníkům a lékařům. Stejně aktivní je samospráva v Třebíči, kde může být díky vedení města očkovací centrum otevřeno v polovině března. Další očkovací centra plánujeme zřídit ve Žďáře nad Sázavou, Havlíčkově Brodě a v Jihlavě, kde se očekává otevření 15. března 2021. V případě dostatku státem dodané očkovací látky, při splnění požadovaných podmínek ze strany partnerů se nebráníme možnosti otevření očkovacích míst i v dalších městech.

Podle čeho jste místa pro umístění očkovacích center vybírali?

Zásadní byla jejich bezbariérovost a parkování včetně dobré docházkové vzdálenosti od zastávek MHD. Přihlíželi jsme také k variabilitě využívaného prostoru, tak abychom mohli případně operativně navyšovat kapacity centra. Při mapování objektů pro umístění očkovacích center jsme přizvali k jednání už zmíněná města. Hledali jsme totiž objekty, jejichž využitím nebudou zásadně, a to ani v budoucnu, limitovány běžně provozované sportovní, kulturní a jiné aktivity. Dalším parametrem, který bylo nutné zohlednit, byla i ekonomická stránka provozu.

Které krajské očkovací centrum na Vysočině bude největší?

Kapacitně největší očkovací centrum chceme v polovině března otevřít v průmyslové zóně Hruškové Dvory v Jihlavě. Objekt krajské Nemocnici Jihlava, provozovateli centra,

Rezervovaná parkovací místa pro handicapované budou u každého centra viditelně označena. Například u jihlavského centra je navíc plánována tzv. parkovací točna, která umožní pohodlný výstup a nástup z vozidla téměř před vchodem.

za symbolickou jednu korunu pronajal podnikatel Jakub Klobása. Jde o nevyužívané laboratoře, nevyužité ordinace, čekárny, vyšetřovny... Bez větších úprav je možné zde centrum provozovat „ze dne na den“.

Už jste zmínil dostupné parkování. Je počítáno u očkovacích center s dostatečným parkováním pro handicapované?

Rezervovaná parkovací místa pro handicapované budou u každého centra viditelně označena. Například u jihlavského centra je navíc plánována tzv. parkovací točna, která umožní pohodlný výstup a nástup z vozidla téměř před vchodem s tím, že samotné zaparkování bude doprovodu umožněno na parkovištích přilehlých spolupracujících firem.

Kraj Vysočina byl jedním z prvních regionů, který nečekal na centrální informační kampaň a odvážně začal veřejnost o očkování informovat po vlastní linii.

Především na přelomu roku chyběly veřejnosti srozumitelné informace, ministerstvo zdravotnictví komunikovalo především

prostřednictvím tiskových konferencí, lidé často nerozuměli odborným komentářům nebo protichůdným argumentům, ztratili se ve stále posouvajících termínech, obávali se novinek například souvisejících s elektronickou registrací... V této době za fungovala na 100% naše krajská informační linka, kterou stále obsluhuje tým našich vlastních zaměstnanců. Trpělivě odpovídali na veškeré dotazy, v lednu pomáhali s registrací seniorů, nyní řeší objednávání těch, kterým přijde zvací SMS. Pokud jsou mezi vašimi čtenáři lidé, kterým může naše linka pomoci, budeme rádi. Stačí kdykoli, 7 dní v týdnu od 8 do 20 hodin, volat číslo 564 602 602.

Závěrem si dovolím i jednu osobní otázku. Jak se stavíte k očkování. Necháte si aplikovat vakcínu?

Jasně, nechám se naočkovat, jakmile to bude možné a přijdu na řadu. Chápu očkování jako šanci, jak epidemii zastavit a vrátit se k běžnému životu. Všem čtenářům přeji pevné zdraví! ■

NOVELA ZÁKONA O POZEMNÍCH KOMUNIKACÍCH Z POHLEDU OZP

Dne 1. ledna 2021 nabyla účinnost novela zákona o pozemních komunikacích, která od tohoto data nově zavedla systém úhrady časového poplatku formou elektronické dálniční známky. Tyto známky nahradily doposud používané papírové dálniční kupóny.

Pro zdravotně postižené občany, kteří jsou držiteli průkazu ZTP nebo průkazu ZTP/P a kteří mají ze zákona nárok na osvobození, se s příchodem nového systému nic nezměnilo, jelikož jsou osvobozeni automaticky a nemusí podávat oznámení o osvobození nebo se registrovat. Podmínkou je však přítomnost této osoby za jízdy po zpoplatněné pozemní komunikaci ve vozidle.

Pro uplatnění nároku na osvobození postačí, když se při silniční kontrole prokáže tato osoba platným průkazem ZTP nebo ZTP/P a za čelní sklo vozidla umístí příslušný symbol.

Tento postup byl projednán a dohodnut s Mgr. Václavem Krásou, předsedou Národní rady osob se zdravotním postižením ČR, a následně byl zpracován v této podobě do novely zákona o pozemních komunikacích.

S nástupem automatizované kontroly úhrad časového poplatku jsou v současné době diskutovány zejména dvě možné varianty. První navrhované řešení spočívá v tom, že držitel průkazu ZTP nebo ZTP/P bude mít možnost nahlásit jedno vozidlo, které bude automaticky osvobozeno od zpoplatnění bez ohledu na to,

zda bude držitel průkazu ZTP nebo ZTP/P přítomen ve vozidle. Druhá varianta pak spočívá v navýšení dávek na mobilitu o částku, která je přidělována prostřednictvím Ministerstva práce a sociálních věcí. Obě zvažované varianty, včetně zavedení automatizované kontroly, si však vyžadují

změnu v zákoně o pozemních komunikacích a zavedení možných změn do praxe bude tak muset předcházet právě novelizace tohoto zákona. ■

Autor je ředitelem Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI).

SLEDOVÁNÍ BEZBARIÉROVOSTI – SLUŽBA VE VEŘEJNÉM ZÁJMU

I JEDINÝ SCHOD PŘEDSTAVUJE PRO NĚKOHO OBROVSKÝ PROBLÉM

Zeptáte-li se tuctu lidí (bez ohledu na jejich společenské postavení, rodinný stav nebo povolání), jak si představují spokojený život, dostanete tucet značně odlišných odpovědí. Rozdílně by se určitě vyjádřil také každý člen skupiny respondentů složené z vozíčkářů, osob se zrakovým postižením a s omezenou schopností pohybu a orientace.

Troufám si ovšem tvrdit, že všechny odpovědi by se shodovaly ve větách typu: „*Kvůli deseti patnácti ... schodům se nemohu u nás dostat, případně se velice obtížně dostávám na ten a ten úřad.*“ „*Mám velké problémy s přecházením ulice.*“ Po důvodech takových vyjádření netřeba dlouho pátrat: při novostavbách budov či komunikací není zdaleka důsledně dodržována, potažmo kontrolována příslušná legislativa – především pak vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.

Cesta správným směrem

Uvedenou problematiku na různých místech republiky bedlivě sledují a podle svých možností se také snaží řešit četné neziskové organizace s aktivitami pro osoby se zdravotním postižením. Významné postavení mezi nimi zaujímá pardubická Česká abilympijská asociace (CAA). Počátkem října 2003 zřídila první poradenské a konzultační středisko bezbariérovosti, o čtyři roky později k němu přibýlo další.

Činnost středisek pokrývá zhruba polovinu Pardubického kraje. Náplň práce vystihuje jejich pojmenování – zkráceněji se dá charakterizovat jako důležitý pomoc-

ník při odstraňování stávajících architektonických bariér a zabraňování vzniku nových tak, aby se mohla komunita osob s handicapem aktivně zapojit do života většinové společnosti ve všech jeho podobách.

Při bližším pohledu se jedná především o:

- poskytování konzultací, poradenství a odborná posuzování související s přípravou, schvalováním a realizací staveb, které se musí v souladu s danou legislativou projednat v územním a stavebním řízení,

- účast na všech kontrolních prohlídkách staveb,
- evidenci a připomínkování existujících stavebních bariér a na to navazující snahu o jejich odstranění,
- mapování komerčních a veřejných objektů z hlediska bezbariérovosti a spolupráci s dotčenými správci a majiteli jednotlivých budov i s příslušnými stavebními úřady, která povede k odstranění zjištěných závad, a následně vyhodnocování takových objektů podle jednotné

V centru města neodděluje jízdní pruh pro cyklisty od plochy pro pěší hmatný pás.

metodiky kategorizace a přístupnosti objektů (od 1. 1. 2016) a také podle nové *Metodiky kategorizace a přístupnosti objektů* (od 1. 7. 2020, ke stažení na www.presbariery.cz/cz/).

Pracoviště významnou měrou přispívají k plnění *Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením*, kterou naše republika přijala s účinností od 28. 10. 2009, platného znění *Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením* i příslušné části *Krajského plánu vyrovnání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na období 2019–2021*.

Zástupkyně CAA je členem pracovní skupiny pro jednotnou metodiku mapování a kategorizaci přístupnosti prostředí. Provoz středisek částečně financuje statutární město Pardubice, Pardubický kraj a ministerstvo pro místní rozvoj.

Praktické důsledky činnosti

V Pardubicích – stejně jako kdekoli jinde – se stále setkáváte s četnými architektonickými a stavebními bariérami, které více či méně ztěžují život velkému počtu lidí; ve městě perníku zhruba třetině. Proto je existence konzultačních a poradenských středisek stále velmi opodstatněná.

Z toho důvodu musí například žadatel o dotaci na stavební záměr předložit v souladu s pravidly pro poskytování dotací z *Programu podpory bezbariérovosti* kladné stanovisko od zmíněného střediska k projektové dokumentaci.

Ze statistických údajů mimo jiné vyplývá, že CAA celkem odeslala pardubickému stavebnímu úřadu dosud 28 žádostí o odstranění překážek bezbariérového užívání. Počínaje rokem 2011 obdržel tento stavební

Na největším pardubickém sídlišti neodpovídá předpisům například tento přechod: varovný pás nedosahuje až do výšky obruby + 8 centimetrů.

úřad žádosti o provedení nápravy u celkem 328 odstranitelných závad. Následné kontroly zjistily odstranění zhruba poloviny z nich, u ostatních se tak děje postupně. Další 215 takových závad bylo napraveno díky jednáním se správci nebo majiteli budov.

Významnou pomocí pro město je označování zmapovaných objektů na speciální „bezbariérové“ mapě zeleným, oranžovým nebo červeným piktogramem, tj. podle zjištěné úrovně přístupnosti konkrétní stavby – viz http://mapy.pardubice.eu/MyCity/bez_barier.

Problémovou oblast představují i liniové stavby (tedy pozemní komunikace): u 15 zmapovaných v roce 2019 zjistilo středisko nedostatky, CAA proto požádala město coby investora o jejich odstranění.

Více informací, číselných i textových, uvádí webová adresa www.centrumkosa-tec.cz/nase-aktivity/konzultace-bezbarierovosti/. ■

Dva příklady správného provedení ze středu města.

OKÉNKO DO PORADEN NRZP ČR

Opatrovnictví patří mezi aktuální témata naší poradny. Zájem klientů o informace v této oblasti neustále roste, a to jak z kvantitativního, tak z kvalitativního hlediska – zvyšuje se tedy nejen počet dotazů, ale také jejich hloubka s přesahem do různých dílčích témat. Současný trend nás přirozeně vedl k hlubšímu zaměření na tuto problematiku, a proto jsme dnešní Okénko do poraden koncipovali jako ilustrativní představení častých otázek klientů se zaměřením na oblast právního jednání opatrovníka za opatrovance v otázkách smluv o poskytování sociálních služeb a nakládání s majetkem opatrovance. Následující otázky vycházejí z konkrétních dotazů klientů, odpovědi jsou ale pojaty i v obecnější rovině, aby měly univerzálnější charakter.

Jsem opatrovník svého syna, který je zbaven svéprávnosti, a to i v podepisování smluv. Chtěla bych se zeptat, zda si musím nechat od soudu odsouhlasit Dohodu o poskytování ambulantní sociální služby denního stacionáře. Doba platnosti Dohody je stanovena do doby vyřešení nepříznivé sociální situace. Služba to po mně požaduje.

Vodítko pro řešení výše popsané situace poskytuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v § 90 odst. 6: „Osobu, která podle lékařského posudku vydaného poskytovatelem zdravotních služeb není schopna sama jednat a nemá zákonného zástupce nebo opatrovníka, zastupuje při uzavírání smlouvy obecní úřad obce s rozšířenou působností podle místa trvalého nebo hlášeného pobytu osoby.“

Z uvedeného ustanovení tedy vyplývá, že k uzavření smlouvy o poskytování sociálních služeb se vyžaduje souhlas opatrovníka, který má k tomu oprávnění, a to

na základě rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti opatrovance, v tomto případě syna.

Zákon o sociálních službách v odstavci 5 tohoto ustanovení k této problematice dále říká:

„Pro uzavírání smlouvy o poskytnutí sociálních služeb a právní vztahy vzniklé z této smlouvy se použijí ustanovení občanského zákoníku.“

Občanský zákoník pak v části věnované opatrovnictví upravuje právní jednání opatrovníka a případy, kdy je k jeho jednání potřeba souhlas soudu. Opatrovníkovi náleží běžná správa. Souhlas soudu k právnímu jednání opatrovníka je třeba v neběžných záležitostech.

K uzavření smlouvy o poskytování sociálních služeb formou ambulantní sociální služby denního stacionáře by dle platné legislativy neměl být vyžadován souhlas soudu, neboť se jedná o **běžnou záležitost**

v kontextu poměrů a potřeb opatrovance. Nejedná se totiž o pobytovou sociální službu, kde je souhlas soudu potřebný, konkrétně dle § 480 odst. 1b občanského zákoníku: „(1) Bez souhlasu opatrovnické rady“ **A BEZ SOUHLASU SOUDU, není-li zřízena**, „nesmí opatrovník rozhodnout o b) umístění opatrovance do uzavřeného ústavu nebo podobného zařízení v případě, kdy to zdravotní stav opatrovance zjevně nevyžaduje“.

I přes výše uvedené je ale v popisovaném případě vhodné **zjistit důvody, proč poskytovatel sociálních služeb nebo jiný orgán či instituce požaduje souhlas soudu.** Hranice, kdy ještě takový souhlas potřeba není a kdy už ano, může být totiž velmi tenká a záleží na mnoha faktorech. Pokud bude poskytovatel sociálních služeb nebo jiná instituce na soudním souhlasu trvat, je třeba se v té věci obrátit na místně příslušný soud, který je povinen návrh projednat.

Mám 34letého těžce mentálně postiženého syna, který dosud není nikterak omezen na způsobilosti k právním úkonům, je tedy plně svéprávný. Bude navštěvovat tzv. odlehčovací službu, asi 2x týdně na cca 3 hodiny. Při podpisu smlouvy vznikl problém ze strany poskytovatele této služby – syn se sice umí podepsat, ale obsahu smlouvy nerozumí s ohledem na mentální postižení a poskytovatel služby požaduje, aby syna v případě podpisu zastoupil pracovník magistrátu, který je k tomuto podpisu oprávněný. Tato smlouva je ale podepisována vždy jen na půl roku a při každém podpisu je zastoupení pracovníkem magistrátu požadováno. Úředníci údajně nejsou ochotni tyto podpisy opakovaně vydávat, ale nabádají spíše k dlouhodobému řešení přes soud – k ustanovení opatrovníka nebo zastoupení členem domácnosti atd. Existují i jiné formy mimosoudního řešení takové situace, nebo je nutné přistoupit k jednání o omezení svéprávnosti syna?

V případě, že se jedná o plně svéprávného člověka, který není schopen podpisu, právní úprava neumožňuje jiný mimosoudní postup než podpis úředníka. Jde o případ řešený v § 90 odst. 6 zákona o sociálních službách. Z tohoto ustanovení vyplývá, že k podpisu smlouvy o poskytování sociálních služeb je třeba zákonný zástupce, opatrovník či úředně pověřená osoba obecního úřadu.

Platnost podpisu jakékoli smlouvy vyžaduje nejen schopnost syna se podepsat, ale rovněž porozumět jejímu obsahu. Pokud tomu tak není, je třeba absenci této schopnosti vyřešit některým z podpůrných opatření při nezpůsobilosti zletilého právně jednat. Těmito podpůrnými prostředky jsou nápomoc při rozhodování, smlouva o nápomoci, zastoupení členem domácnosti nebo omezení svéprávnosti. U všech zmíněných opatření je už nezbytná intervence soudu. Použití jednotlivých podpůrných prostředků závisí již na jeho úvaze. Pokud je podán návrh na omezení svéprávnosti, může soud použít mírnější opatření, dojde-li k názoru, že duševní porucha není takového rozsahu, aby se k tomuto opatření muselo přistoupit.

V případě nápomoci při rozhodování člověk samostatně právně jedná i nadále. Podpůrce, se kterým má ujednanou a soudně schválenou smlouvu o nápomoci, mu pouze poskytuje podporu při rozhodování

v případech, kdy mu duševní porucha působí obtíže při rozhodování.

Institut zastoupení členem domácnosti je odlišný v tom, že zletilého, kterému duševní porucha brání samostatně právně jednat, v obvyklých záležitostech odpovídajících jeho životním poměrům zastupuje člen jeho domácnosti. Obvyklými záležitostmi se myslí například vyřizování sociálních dávek, jednání v případě poskytování sociální a zdravotní péče atd. Zástupce však není oprávněn udělit souhlas k zásahu do duševní nebo tělesné integrity člověka s trvalými následky.

Je dobré si uvědomit, že motivem uskutečnění kroků vedoucích k omezení svéprávnosti nebo k jiným podpůrným prostředkům konkrétní osoby je ochrana jejích nejlepších zájmů.

Mé dospělé mentálně postižené dítě omezené ve svéprávnosti vlastní nemovitost. Jelikož ani my, ani naše dítě již nejsme schopni nemovitost řádně spravovat, rozhodli jsme se ji prodat. Našli jsme si kupce, dali jsme návrh na soud, který prodej schválil. Mezitím se dostal kupec do finančních problémů a od kupní smlouvy odstoupil. V případě, že najdeme nového kupce, který nemovitost koupí za stejných kupních podmínek, budeme muset znovu žádat soud o schválení?

Je vhodné se podívat na přesnou formulaci výroku v rozhodnutí soudu o schválení prodeje. Z něj by měly být zřejmé podmínky prodeje a skutečnost, zda je vázáno na konkrétní osobu, což je ale vysoce nepravděpodobné.

V obecné rovině podle komentářové literatury k § 461 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, lze ale říct, že toto rozhodnutí má deklaratorní povahu, což znamená, že není rozhodující, zda soud o schválení právního jednání opatrovníka jednajícího jménem zastoupeného rozhodl před reálným uskutečněním tohoto jednání, nebo až po něm.

Z uvedeného vyplývá, že není nutné znovu podávat návrh soudu na schválení prodeje nemovitosti. Kupní smlouva může být uzavřena za podmínek stanovených v rozhodnutí, i když došlo ke změně v osobě kupujícího po souhlasu soudu s prodejem nemovitosti. Souhlas soudu může být totiž dán předem. Kupní smlouva bude vyvolávat právní účinky v okamžiku jejího podpisu.

V dubnu plánujeme požádat o příspěvek na motorové vozidlo pro mou postiženou dceru, která je vlastníkem současného vozidla. Jako její opatrovník bych chtěla současně vozidlo dát protiúctem u prodejce při koupi nového vozu. Stačí mi při přepisu vozidla listina opatrovníka, nebo musím žádat opatrovnícký soud o svolení? Byl by prodej platný, kdybych vozidlo prodala bez souhlasu soudu?

Pokud jde o prodej a koupi auta u osoby s omezenou svéprávností, bude se pravděpodobně jednat o neběžnou správu. K takovému právnímu jednání je třeba souhlas soudu. V § 480 občanského zákoníku jsou jmenovány situace, kdy je třeba k právnímu jednání za opatrovance souhlas opatrovnícké rady nebo, není-li ta zřízena, souhlas soudu. Listina opatrovníka tedy nepostačuje.

V popisovaném případě se jedná pravděpodobně o situaci, kterou řeší § 480 odst. 2 občanského zákoníku. Jde o:

„h) nabytí nebo zcizení majetku v hodnotě převyšující částku odpovídající pětisetnásovkou životního minima jednotlivce dle jiného právního předpisu,

i) nabytí nebo zcizení majetku převyšující jednu polovinu opatrovancova majetku“.

Jestliže půjde o právní jednání, které splňuje výše uvedené, je k jeho schválení třeba souhlas soudu. V takovém případě není rozhodující, kdy dojde k podání návrhu ke schválení právního jednání. Dle komentářové literatury je možné tak učinit před právním jednáním nebo až po něm:

„Ke schválení právního jednání opatrovníka nebo zákonného zástupce soudem může dojít:

a) předem, tedy ještě dříve, než je právní jednání učiněno, pak je právní jednání účinné okamžikem, kdy bude právní jednání opatrovníkem nebo zákonným zástupcem učiněno,

b) následně, tedy až v době, kdy již bylo právní jednání učiněno, pak je právní jednání účinné okamžikem nabytí rozsudku soudu o schválení takového právního jednání.“

Pokud se prodej uskuteční pouze na základě listiny opatrovníka, k takovému právnímu jednání se nepřihlíží a hledí se na něj, jako by nikdy nebylo. ■

TŘI PŘÍBĚHY PEČUJÍCÍCH OSOB POD LUPOU

Jste závislí na péči někoho jiného? Pak máte pravděpodobně nárok na příspěvek na péči. Lze z něj hradit pomoc při zvládnání základních životních potřeb registrovanému poskytovateli sociálních služeb, dětskému domovu, speciálnímu lůžkovému zařízení hospicového typu nebo také osobě blízké a asistentovi sociální péče.

Osoba blízká vs. asistent sociální péče

Manželé, příbuzní v přímé řadě, jako jsou například rodiče, prarodiče, děti, vnuci, pravnucci, sourozenci, zeť či snacha – to jsou osoby blízké. Nemusíte s nimi uzavírat písemnou dohodu, stačí jen ústní a za to, že vám budou pomáhat, nemohou dostávat žádnou odměnu. Ptáte se teď: A co ten příspěvek na péči? To není odměna? Ne, opravdu není, je to dávka. Dostává ji ten, kdo pomoc potřebuje, a je určena na to, aby se mohl finančně vypořádat s osobou, která o něj pečuje a je uvedena v „Oznámení o poskytovateli pomoci“. Tato dávka se nezapočítává do příjmu osoby blízké, která může být jinak výdělečně činná.

Na druhou stranu je pečujícím o osoby v II., III. a IV. stupni závislosti hrazeno zdravotní a sociální pojištění státem. U dětí do 10 let to platí i u I. stupně závislosti. Doba poskytování péče se započítává jako náhradní pro důchodové pojištění. Příjem z péče do výše přiznaného příspěvku na péči je zcela osvobozen od povinnosti platit daň z příjmu. Samozřejmě – pečující osobou může být jen ten, kdo je plnoletý.

Soused, kamarád nebo někdo jiný, kdo ale není z pohledu práva vaší osobou blízkou, je tzv. asistentem sociální péče a pravidla jsou pro něj zcela jiná. Musí být plnoletý, nesmí být sám příjemce příspěvku na péči a je zapotřebí, abyste s ním uzavřeli písemnou smlouvu, ve které nesmí chybět ani výše odměny. Ano, přesně tak, asistent sociální péče je na rozdíl od osoby blízké za poskytování pomoci placen. Samozřejmě ale nezbohatne. Starost o vás totiž nesmí být předmětem podnikatelské činnosti a odměna může činit maximálně

JAK NA PŘÍSPĚVEK NA PÉČI

- Nárok na příspěvek na péči má každý, kdo je starší jednoho roku a potřebuje kvůli dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu pomoc někoho jiného při zvládnání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle zákona o sociálních službách.
- Žádost podejte na vám místně příslušné pobočce Úřadu práce ČR.
- V rámci řízení o tom, zda vám příspěvek přísluší, se musíte podrobit sociálnímu šetření a vyšetření vašeho zdravotního stavu.
- Příslušné pobočce Úřadu práce jste zavázáni hlásit do osmi dnů všechny změny, které mohou mít vliv na nárok, výši nebo výplatu příspěvku na péči (např. změnu bydliště, změnu poskytovatele pomoci, hospitalizaci apod.).
- Příspěvek na péči musíte striktně využívat jen k zajištění potřebné pomoci.

Jakékoli porušení těchto pěti bodů může vést k zajištění výplaty příspěvku, dokonce o něj můžete i zcela přijít. Nejde to však bez předchozího upozornění, právě proto byste žádné neměli brát na lehkou váhu.

12 000 Kč. Avšak je osvobozena od daně z příjmu.

Když Matěj a Lída pečovali o otce

V listopadu, dva týdny před operací zhoubného nádoru v oblasti páteře, se pan Miroslav přestěhoval k bývalé manželce, kde žil i jeho plnoletý syn. Všechno vypadalo dobře, a tak to mělo to být jen na chvíli, než sundá korzet. Brzy ale panu Mirkovi lékaři sdělili, že se nemoc dostala do kostí a postiženy jsou i plíce. Jeho stav se postupně zhoršoval a u bývalé manželky, která byla OSVČ, a svého na vysoké škole studujícího syna již zůstal. Miroslav zemřel v březnu následujícího roku. Měl v době, kdy byl závislý na své bývalé ženě a synovi, nárok na příspěvek na péči?

„Rozhodující roli zde hraje doba, po kterou Lída s Matějem o Miroslava pečovali. Za dlouhodobě nepříznivý stav se totiž z lékařského hlediska pokládá ten, který trvá nejméně jeden rok nebo je zde lékařsky potvrzený předpoklad, že minimálně tolik bude trvat. O nárok na příspěvek tudíž teoreticky mohl pan Miroslav požádat až v okamžiku, kdy by lékařská zpráva potvrzovala, že jeho zdravotní stav bude nepříznivý dlouhodobě,“ vysvětluje JUDr. Jana Palečková z www.pravnioporadkyne.cz.

Pokud by vás ale zajímalo, zda se vůbec bývalá manželka mohla stát pečující osobou, tak pro vás nemáme úplně jednoznačnou odpověď. „Není totiž na rozdíl od syna osobou blízkou, ale pokud by pociťovala

způsobenou újmu jako svou vlastní, mohla by jí být," konstatuje advokátka.

Příběh zaměstnané paní Marie

Marie pracovala jako asistentka obchodního ředitele jedné menší firmy. Zároveň se starala o svou dlouhodobě nemocnou maminku a pobírala na ni jako jediný pečující uvedený a podepsaný v „Oznámení o poskytovateli pomoci“ příspěvek na péči. Jak byznys rozkvétal, šéf jí více a více zaměstnával a ona musela do péče o babičku stále častěji zapojovat manžela i své dvě dcery ve věku 16 a 19 let. Minimálně jednou v týdnu však musela využít i nabídky babiččiny sousedky. O příspěvek se s nimi paní Marie nedělila, u dětí to považovala za samozřejmost a sousedka nic nechtěla. Bylo to tak správně?

Jak už jsme zmínili, osoba, která již není schopna se o sebe postarat, dostává příspěvek na to, aby se mohla finančně vypořádat s někým, kdo o ni pečuje. „Pokud byla jediným uvedeným

pečujícím paní Marie, náležel tedy jí,“ říká JUDr. Jana Palečková a dodává: „Nicméně by tento případ mohl oprávněně vzbudit zájem úřadu práce. Paní Marie totiž nesplňovala podmínku, že příspěvek má být v plné výši využit na zajištění po-

moci. V pořádku by to bylo jedině, kdyby i ostatní byli oficiálně uvedeni jako pečující a příspěvek na péči by se rozdělil.“ Samozřejmě až na nezletilou dceru, která nemůže být pečující osobou a využívat příspěvek na péči. ➔

SMLOUVA S ASISTENTEM SOCIÁLNÍ PÉČE BY MĚLA OBSAHOVAT:

- označení smluvních stran (jméno, příjmení a adresa osoby, které bude pomoc a podpora poskytována, a také jméno, příjmení a adresa asistenta sociální péče);
- rozsah pomoci (např. 2x týdně koupání, 7x týdně zajištění nákupu, 3x týdně doprovod k lékaři aj.);
- místo a čas poskytování pomoci;
- výše úhrady za pomoc.

Komu patří správně zbytek peněz?

Jiří se několik let staral o svou maminku, protože táta se vzhledem ke svému věku o ni sám postarat nedokázal. Když otec zemřel, maminka chtěla do soukromého pečovatelského domu. Příspěvek na péči, který pobírala, byl tedy vyplácen tomuto zařízení. Po necelých dvou letech zde zemřela. Bylo to na počátku měsíce, ale až poté, co obdržela celý příspěvek na péči. Peníze z dávky si ponechal pečovatelský dům, zatímco pan Jiří se domníval, že by měly patřit pozůstalým. Jak byste je rozsoudili?

„Příspěvek na péči se vyplácí zpětně za uplynulý měsíc, jako třeba příspěvek na mobilitu, tudíž logicky patří poskytovateli sociálních služeb,“ objasňuje právní poradkyně.

Pečující má svá práva i povinnosti

Závazek pečovat o někoho, kdo se sám o sebe plnohodnotně starat nedokáže, je jistě hlavně morální. Hlavním důvodem je vždy vztah, který k sobě máme. Avšak zákon stejně takovým lidem ukládá povinnost poskytovat péči „v odpovídajícím rozsahu a kvalitě“ a odůvodňuje to tím, že za to dostávají peníze z příspěvku na péči. A proto je nutné počítat s tím, že úřad práce může využívání příspěvku na péči kontrolovat, a to i neohlášenou návštěvou. Pokud vznikne podezření, že příspěvek není využíván, jak má být, je příliš vysoký nebo naopak příliš nízký, může úřad práce zahájit přezkoumání nároku.

Může si pečující vzít dovolenou?

Pro mnohé lidi je péče o zdravotně postiženou jedinou prací, kterou vykonávají den co den. Myšlenka na to vzít si dovolenou a načerpat nové síly je tedy více než logická. *„Jenže zákoník práce nepovažuje péči o závislého rodinného příslušníka za zaměstnání, tudíž jí nepřiznává placené volno na zotavenou,“* podotýká JUDr. Jana Palečková. Co tedy s tím? Možnosti jsou náhradník či třeba odlehčovací služba. Pečovatel na dovolené však ztrácí jediné peníze, které má, to je ty, které mu dává opečovávaný z příspěvku na péči. A protože jde o změnu v poskytování péče, je třeba ji do osmi dnů nahlásit na úřadu práce.

„Velkým problémem je i to, když pečující, který nikde nepracuje, sám onemocní. Nenáleží mu totiž žádné nemocenské dávky ani náhrada mzdy, protože není nemocensky pojištěn. A navíc musí zase

A CO OPATROVNÍK?

Není pečující osobou, protože posláním opatrovníka není pečovat o osoby se zdravotním postižením s každodenními životními potřebami. Je tu proto, aby pomáhal rozhodovat v situacích, v nichž už to lidé, třeba kvůli omezení svéprávnosti, sami nedokážou. Tyto situace musí být soudem přísně vymezeny, například oblastí souhlasu se poskytováním zdravotní péče, ve finančních otázkách apod.

Opatrovníka stanovuje soud na základě přání člověka omezeného na svéprávnosti (opatrovance) a může jim být také příbuzný či někdo, kdo o něj jeví dlouhodobý zájem. Samozřejmě může také určit veřejného opatrovníka. Nikoli však provozovatele zařízení, v němž člověk pobývá ani někoho, kdo by mohl mít z osobních důvodů jiné zájmy (střet zájmů).

za sebe sehnat někoho, kdo ho nahradí v péči o zdravotně postiženého a dostane tedy peníze z příspěvku na péči,“ připomíná JUDr. Jana Palečková.

A co když přijde hospitalizace

Zůstaňme u osob, které o své blízké pečují celodenně a nikde nepracují. Co se stane, když je zdravotně postižený na celý měsíc nebo i na déle hospitalizován? Do osmi dnů musí příjemce dávky nahlásit úřadu práce, že je v nemocnici. Příspěvek na péči přestane být vyplácen, protože se o nemocného stará zdravotnický personál a k jeho výplatě tedy není důvod. Pečující osoba ztrácí také nárok na úhradu zdravotního a sociálního pojištění.

Jak takovou situaci řešit. *„Zbývá jediné. Zaregistrujte se na úřadu práce jako*

uchazeč o zaměstnání po dobu trvání hospitalizace. Doba se vám započítává do důchodu, ale sociální pojištění vám hrazeno není,“ radí advokátka a doplňuje: *„Abyste to však mohli udělat, musíte prokázat, že jste si minimálně rok hradili sociální pojištění. Výpočet výše podpory pak bude vycházet průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí předcházejícího roku. První dva měsíce bude výše podpory v nezaměstnanosti činit 0,15násobek průměrné mzdy v národním hospodářství, další dva měsíce 0,12násobek a poslední měsíc 0,11násobek.“*

Návrat domů z nemocnice musí zdravotně postižený opět nahlásit do osmi dnů, poté začne být příspěvek zase vyplácen. ■

PŘIVÝDĚLEK NEBO PRÁCE NA PLNÝ ÚVAZEK

- Pečující si může neomezeně přivydělat i pracovat na plný úvazek.
- Pokud prokáže, že sám dlouhodobě pečuje o osobu II., III. či IV. stupně závislosti, může požádat o kratší pracovní dobu nebo vhodnou úpravu stanovené týdenní pracovní doby. Zaměstnavatel je povinen mu vyhovět, pokud tomu nebrání vážné pracovní důvody – ty musí umět v případném soudním sporu prokázat.
- Na mimořádné volno z důvodu péče o závislou osobu zaměstnanec nemá nárok a musí si vzít, stejně jako každý jiný, dovolenou. Případně se může domluvit na náhradním či neplaceném volnu.
- V případě, že je nutné doprovodit rodinného příslušníka, o kterého zaměstnanec pečuje, např. na vyšetření nebo ošetření kvůli náhlému onemocnění nebo úrazu a k předem stanovenému vyšetření, může získat pracovní volno. To ale nesmí být delší jednoho dne. Jde-li o manžela/manželku, druha/družku, dítě či prarodiče včetně jeho manžela/manželky, je možné získat pracovní volno i s náhradou mzdy.

INPRESS

RODINNÁ TISKÁRNA OD 1990

INPRESS a.s.

Žerotínova 5
370 04 České Budějovice
tel.: +420 385 102 111
info@inpress.cz

INPRESS a.s.

je ofsetová tiskárna a knihárna
specializující se na kompletní výrobu:

- » KATALOGŮ
- » LETÁKŮ
- » KALENDÁŘŮ
- » PROSPEKTŮ
- » ČASOPISŮ
- » NÁVODŮ
- » VÝROČNÍCH ZPRÁV
- » OBCHODNÍCH TISKOVIN
- » KNIH
- » PLAKÁTŮ apod.

Tradice od roku 1990.

www.inpress.cz

UDÍLENÍ CEN MOSTY BUDE POPRVÉ HOSTIT OSTRAVA

V roce 2003 NRZP ČR začala v zájmu podpory aktivit přispívajících ke zlepšení postavení osob se zdravotním postižením v České republice s pravidelným vyhlásováním ceny MOSTY. Cena je udělována za mimořádnou aktivitu nebo čin ve prospěch osob se zdravotním postižením, letos ve čtyřech kategoriích. Ze tří desítek podaných návrhů na udělení cen MOSTY vybrala 14. ledna nominační komise, složená z členů předsednictva NRZP ČR, finalisty těchto kategorií. Hodnotící výbor pak ve druhém kole rozhoduje o vítězích jednotlivých kategorií.

Nominace letos získali:

I. kategorie – instituce veřejné správy

- **Ministerstvo dopravy** za podporu přístupnosti veřejné dopravy a přepravy osob se zdravotním postižením
- **Moravskoslezský kraj** za dlouhodobou podporu osob se zdravotním postižením na území kraje
- **Odbor sociálních věcí Pardubického kraje** za dlouholetou pomoc a péči pro osoby se zdravotním postižením a seniory
- **Santé Havířov** za 40 let ambulantních sociálních služeb pro osoby s mentálním a kombinovaným postižením
- **Statutární město Hradec Králové** za podporu služeb denního stacionáře zaměřeného na osoby s demencí a rodinné pečující

II. kategorie – nestátní subjekt

- **Ekonomická poradna, s.r.o.**, za zaměstnávání osob se zdravotním postižením
- **ExxonMobil Business Support Center Czechia, s.r.o.**, za projekt na vytváření férových pracovních podmínek a inkluze osob se zdravotním postižením do pracovního života
- **MEDICA Třinec, z.ú.**, za jeho službu mobilní paliativní péče
- **Motorkáři Hybrálec** za den plný zážitků pro děti se zdravotním postižením
- **Transkript online, s.r.o.**, za zřízení infolinek pro osoby se sluchovým postižením

III. kategorie – osobnost hnutí osob se zdravotním postižením

- **Romana Bočková** za dlouholetou činnost ve prospěch osob se zdravotním postižením v oblasti ornitoaktivit a ornitoterapie
- **Petr Kumstát** za dlouholetou práci ve prospěch osob se zdravotním postižením
- **Miloslav Rýgl** za dlouholetou práci ve prospěch osob se zdravotním postižením
- **Jiří Vencel** za 40 let práce ve prospěch osob se zdravotním postižením v České republice
- **Ing. Jiřina Vecková** za dlouholetou práci ve prospěch onkologických pacientů

IV. kategorie – zvláštní cena

- **PhDr. Josef Cerha** (In memoriam) za vybudování a vedení celostátní sítě Tyfloservis pro osoby s těžkým postižením zraku
- **Dalibor Přeček** (In memoriam) za dlouholetou práci ve prospěch osob se zdravotním postižením
- **Pavlna Riglová** za celoživotní pomoc ve prospěch osob se zdravotním postižením
- **Dagmar Solarová** za její lidský přístup při práci osobní asistentky
- **Bronislav Tučný** za dlouholetou podporu a dobrovolnickou práci ve prospěch stomiků v České republice

Letošní vítězové budou v případě příznivé epidemiologické situace v České republice vyhlášeni

17. června od 15.00 hodin v Domě Kultury v Ostravě

Patronkou ceremoniálu je letos opět Livia Klausová.

Záštitu nad 18. ročníkem převzali hejtman Moravskoslezského kraje Ivo Vondrák a náměstek primátora statutárního města Ostravy Zdeněk Pražák.

Moravskoslezský kraj a město Ostrava jsou rovněž finančními partnery 18. ročníku.

Moderátorem slavnostního odpoledne bude Aleš Cibulka a během ceremoniálu vystoupí

JAREK NOHAVICA.

Osmnáctý ročník udílení cen MOSTY se koná za podpory Úřadu vlády ČR.

Přijměte pozvání na akci.

Vstup je zdarma, svoji účast však musíte písemně potvrdit do 4. 6. 2021 na e-mailové adrese nrzpcr@nrzp.cz.

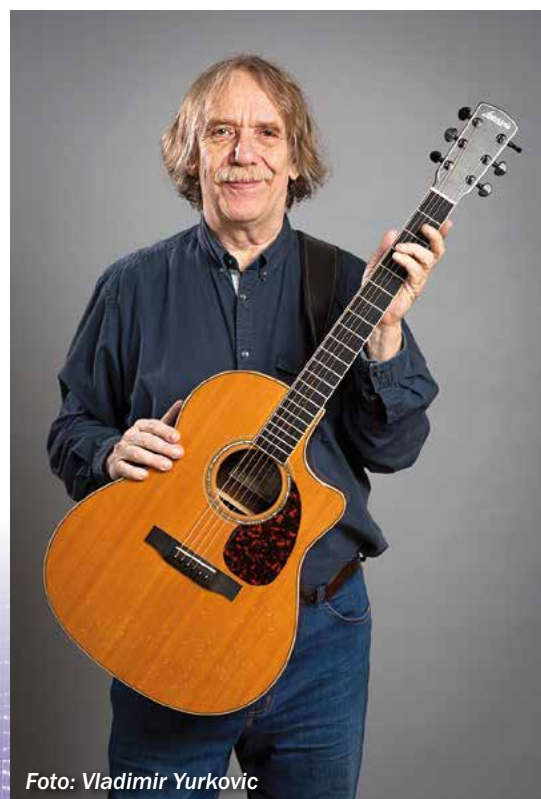

Foto: Vladimír Yurkovic

CENA DUHOVÉ KŘÍDLO 2021 VYHLÁŠENA!

Pardubický kraj a Národní rada osob se zdravotním postižením ČR Pardubického kraje pořádají v letošním roce již devátý ročník ceny „Duhové křídlo“. Navazují tak na již zavedenou tradici v udílení této ceny.

Na regionální úrovni Pardubického kraje jde o nejvyšší ocenění za práci v sociální oblasti pro lidi se zdravotním postižením. Cena je udělena zaměstnancům, organizacím a dobrovolníkům, kteří pracují v sociálních službách a ve prospěch osob se zdravotním postižením.

Nominace jsou otevřeny **od 1. března 2021** v kategoriích: I. Profesionál, II. Dobrovolník/Filantrop, III. Poskytovatel sociálních služeb, IV. Cena Michala Hašta za celoživotní práci ve prospěch osob se zdravotním postižením. Až **do 30. června** mohou fyzické i právnické osoby podávat

návrhy na nominace, ať už do jedné nebo i více kategorií.

Stejně jako v předešlých ročnících budou ceny předány u příležitosti slavnostního vyhlášení vítězů jednotlivých kategorií, a to 22. září 2021.

„Věříme, že pandemická situace nám letos umožní uspořádat slavnostní odpoledne v Multifunkčním centru Fabrika ve Svitavách a sejdem se za společné účasti nejen oceňovaných laureátů, ale také pozvaných hostů a vystupujících umělců,“ říká patron Duhového křídla, pan Pavel Šotola.

Laureáti loňského ročníku Duhového křídla převzali své ceny na komorním ceremoniálu. Příjemnou atmosféru podtrhlo hudební vystoupení Tria z pardubické konzervatoře. Oproti minulým ročníkům bylo překvapením na závěr slavnostního udílení cen předání mimořádné ceny organizátorů akce. Tu převzal radní Pardubického kraje Pavel Šotola, jako ocenění za dlouholetou práci v oblasti sociálního a neziskového sektoru.

Nominační formuláře a aktuální informace jsou zveřejněny na webu Duhové křídlo, www.duhovekridlo.cz. ■

GENERÁLNÍ ŘEDITEL ČESKÝCH DRAH
IVAN BEDNÁRIK:

SLUŽBY HANDICAPOVANÝM A INVESTICE DO BEZBARIÉROVÉHO CESTOVÁNÍ NEOMEZÍME

Dozorčí rada Českých drah zvolila Ivana Bednárika za předsedu představenstva a generálního ředitele loni v prosinci. Vedení společnosti se ujal v nelehké době, kdy naše republika bojovala už více než tři čtvrtě roku s pandemií koronaviru. Mnohá opatření zavedená proti šíření nemoci zásadně ovlivnila činnost a hospodaření všech firem včetně našeho největšího železničního dopravce. Ivana Bednárika jsme se krátce po jeho zvolení zeptali, jaké dopady má covid-19 na fungování Českých drah a zda nehrozí omezování služeb pro cestující se zdravotním handicapem nebo investic v oblasti bezbariérového cestování.

Pane řediteli, pandemie koronaviru ovlivnila život každého z nás i chod všech podniků. Po většinu loňského roku platila řada omezení v souvislosti s pohybem osob, a po nějakou dobu byly dokonce uzavřené hranice. To se muselo určitě projevit také u Českých drah.

České dráhy zasáhla pandemie stejně jako ostatní dopravce a podniky. V době nejpřísnějších hygienických opatření na jaře klesl počet cestujících v průměru na pouhých 10% obvyklé poptávky. Omezení provozu přes hranice, ale i nejrůznější restriktivní opatření vydaná vládami po celém světě razantně srazila mezinárodní dopravu. Na druhou stranu jsme museli rozšířit úklid souprav o dezinfekci, nakupujeme ochranné prostředky a to všechno už nás stálo více než sto milionů korun. Po celou dobu jsme však zajišťovali potřebné služby a lidé se dostali tam, kam potřebovali.

Tak velký propad cestujících se musel projevit také v hospodaření společnosti. Už víte, jaký je ekonomický dopad?

Naše společnost publikuje auditované výsledky hospodaření dvakrát do roka. Protože jsou naše cenné papíry obchodovatelné na burze, nemůžu v tuto chvíli hovořit

Ze záměrů v rozšiřování bezbariérového cestování a služeb pro naše handicapované spoluobčany jsme nijak nepolevili a polevovat určitě nebudeme. Považujeme to za naši společenskou odpovědnost.

o detailních údajích, které budeme uvádět až s výroční zprávou. Zveřejnili jsme ale výsledky za první pololetí roku 2020, kdy byla ztráta 2 miliardy korun. Když vezmeme v úvahu vývoj pandemie ve druhé polovině roku, hlavně na podzim, a podíváme se třeba i na počty přepravených cestujících s handicapem, kterých bylo loni jen 4 584, tedy skoro o polovinu méně než v předchozím roce, tak je jasné, že pokles cestujících a ztráta naší společnosti za rok 2020 bude zásadní.

Neohrozí tak velká ztráta stabilitu Českých drah?

Naše společnost je silná a stabilní. Současnou krizi zvládáme. Dopady však budou

určitě dlouhodobější. Cestující se do vlaků začnou vracet, v to pevně věříme, ale návrat to bude postupný.

V médiích se v této souvislosti hodně hovořilo třeba o snížení počtu zaměstnanců a dalších úsporných opatřeních. Neohrozí tyto kroky třeba služby pro spoluobčany s handicapem nebo plánované velké investice do nových vlaků?

Snížení mzdových nákladů je v každé firmě jedním z významných prvků boje s ekonomickými následky krizí. My se chceme zaměřit hlavně na snížení nákladů v administrativě. Zamyslet se nad procesy v řídicí úrovni a tam hledat rezervy. V provozu jsou počty zaměst- ➔

nanců dány rozsahem výkonů a služeb, které si objednává ministerstvo dopravy a kraje. A samozřejmě také záleží na tom, jak jsou naše služby využívány zákazníky. Pokud tedy budou lidé se zdravotním handicapem, třeba osoby na vozíku, cestovat stejně často jako v předchozích letech, tak nemáme žádný důvod snižovat počty lidí, kteří se o jejich přepravu starají, ani omezovat naše služby pro tyto zákazníky. V této souvislosti bych chtěl připomenout, že cestování vlakem je i v současnosti bezpečné. Soupravy dezinfikujeme a zaměstnanci jsou vybaveni ochrannými prostředky. Určitě se žádný z vašich čtenářů nemusí bát vyrazit na cestu vlakem.

A jak to bude s investicemi do nových bezbariérových vlaků? Tam také nehrozí žádná omezení?

V případě nákupu nových vlaků jsme vázáni smlouvami s objednateli. Pokud své požadavky na rozsah dopravy a obnovu vlaků sami nezmění, musíme nové vlaky uvést do provozu podle dojednaných podmínek. Jsem přesvědčen, že by byla škoda ustoupit od stávajícího plánu nakoupit moderní vlaky. Jednak

v některých regionech současně 40 až 50 let staré soupravy dosluhují a za další jde o podporu ekonomiky. Například s českou firmou Škoda Transportation máme uzavřeny dva rámcové kontrakty na dodávku až 110 jednotek RegioPanter v celkové hodnotě 15,5 miliardy korun. To jsou peníze také na mzdy českých dělníků na Ostravsku, Šumpersku a v západních Čechách, ale i v dalších regionech, kde se vyrábějí jednotlivé součástky nových vlaků.

Taková investice ale vyžaduje mít po ruce prvotní kapitál. Budete mít v současné situaci dost peněz, aby se výroba nových vlaků neopozdila?

Hotovost na investice máme připravenou. Na účtech máme vyčleněno několik miliard korun a další prostředky si můžeme půjčit u českých bank nebo u Evropské investiční banky. České dráhy jsou zdravě zadlužené a schopné své závazky splácet. Pro investory jsme důvěryhodný partner. Díky tomu nám nabízejí na rozvoj více než 10 miliard korun. Investice do moderních souprav se vyplatí a vydělají si na sebe.

V závěru loňského roku jste podepsali nový kontrakt na dodávku jednotek EMU 240 a rozšířili závaznou objednávku jednotek EMU 160. Můžete nám tedy shrnout, která všechna bezbariérová vozidla jsou nyní objednána nebo se jejich nákup připravuje?

České dráhy už řadu let nakupují pouze bezbariérová vozidla. Na rozdíl od konkurence se také při nákupu vozidel ze zahraničí, takzvaně z druhé ruky, zaměřujeme na moderní vozidla, která před sebou mají ještě velkou část životnosti a jsou bezbariérová.

A nyní k tomu přehledu, který není nikterak krátký. Jak už jsem zmínil, závazně jsme objednali 50 dvouvozových jednotek RegioPanter. První z nich uvedeme do provozu už v letošním roce. V prosinci jsme uzavřeli také rámcový kontrakt na dodávku až 60 třívozových RegioPanterů. Z tohoto kontraktu jsme závazně objednali zatím 29 vlaků, dva pro Moravskoslezský kraj a 27 pro Olomoucký kraj. Letos uvedeme do provozu také 10 netrakovních jednotek pro expresy. Budou jezdit na Západním expresu a Krušnohoru. Zároveň se tak uvolní bezbariérové rychlíkové vozy z těchto linek

na jiné trasy. Poslední z letos dodaných nových vlaků bude pětice patrových push-pull souprav pro Moravskoslezský kraj.

A jak je to s dalšími objednanými vozidly? Co třeba další vozy pro dálkovou dopravu nebo pro neelektrifikované regionální dráhy?

V těchto případech dodávku nových vozidel teprve soutěžíme. Před dokončením je soutěž na dodávku až 160 motorových jednotek označených jako DMU 120. Věřím, že se nám tento kontrakt podaří brzy uzavřít. Probíhá také soutěž na dodavatele 20 netrakových jednotek pro expresní vlaky. Ty bychom chtěli nasadit na velmi rychlé mezistátní spoje a moderní bezbariérové vozy s klimatizací bychom pak z těchto linek přesunuli na vnitrostátní rychlíky.

Zmínil jste také nákup vozidel „z druhé ruky“. Co je to za vlaky?

Jedná se o dva typy motorových vozů, resp. jednotek, které patřily do portfolia společnosti Stadler Rail se sídlem ve Švýcarsku. Dvanáct jednotek typu GTW nyní modernizují v ŽOS ve Zvolenu a na podzim a v zimě je uvedeme do provozu v Olomouckém kraji. Druhá skupina představuje 22 vozů typu RegioShuttle RS 1, které jsme zakoupili doslova před pár týdny. I ty projdou před uvedením do provozu v České republice modernizací, ale o jejich nasazení budeme ještě jednat s kraji.

Jak je vidět, pandemie koronaviru tak záměry Českých drah při nasazení moderních vlaků a odstraňování bariér při cestování osob s handicapem nezastavila.

ŽELEZNICE SRDCEM POMÁHÁ:

Vlakvedoucí Petr Pařha přežil, ale jeho život už nikdy nebude jako dřív. Pan Pařha žije sám s dcerou, avšak vzhledem k jeho zranění ho čeká ještě dlouhá léčba. „Budou muset řešit spoustu věcí – včetně výpadku pravidelného příjmu, bydlení kvůli zvýšení bezbariérovosti a tak dále. Všechno bude nové a složitější. Přesto jsem optimistický a věřím, že to zvládnou. Za jakoukoliv pomoc a podporu jsem všem moc vděčný. Je fajn vědět, že na to nejsem sám,“ říká vlakvedoucí Petr Pařha.

Prostředky z Nadačního fondu Skupiny ČD – ŽELEZNICE SRDCEM mu pomohly k pořízení nožní protézy.

Je to tak. Pandemie a omezení výroby ve strojírenských podnicích mohla nasazení nových vlaků opozdit o týdny, maximálně o několik málo měsíců, ale ze záměru v rozšiřování bezbariérového cestování a služeb pro naše handicapované spoluočbany jsme nijak nepolevili a polevovat určitě nebudeme. Považujeme to za naši společenskou odpovědnost.

Když jste zmínil společenskou odpovědnost národního dopravce, vy sám jste stál u zrodu Nadačního fondu Skupiny České dráhy – ŽELEZNICE SRDCEM. Co vás přivedlo k myšlence takový fond založit?

Na železnici pracují desetitisíce lidí a ne každý z nás má to štěstí, že je celý život zdravý a nepotká ho nic zlého. Peníze z fondu tak pomáhají například na nákup kompenzačních pomůcek po vážných

úrazech nebo jimi podporujeme nezaopatřené sirotky či polosirotky po zemřelých kolezích. Vesměs jde o silné životní příběhy železničářů, kolegů, kterým podáváme pomocnou ruku v případech, kdy zaměstnavatel už nijak pomoci nemůže. Myslím, že taková možnost tu měla být dávno.

Kolika lidem už nadační fond pomohl?

Fond vznikl loni v létě a myslím si, že vizuál v podobě modrého srdce v rukou našich zaměstnanců se postupně dostává do povědomí veřejnosti. Přibývají nám dárci a samozřejmě také ti, kterým jsme poskytli pomoc. Doteď je jich už asi dvacítko a celkem jsme mezi ně rozdělili více než 4 miliony korun. ■

NOVÉ VLAKY SE UŽ TESTUJÍ

Letos mají České dráhy převzít a do provozu uvést hned trojici zbrusu nových souprav od několika výrobců. Každý z těchto moderních vlaků však musí před předáním národnímu dopravci projít sérií náročných zkoušek, které jsou zakončeny schválením u příslušného drážního úřadu. U všech tří projektů se tak rozběhly zkoušky naplno.

Testování a schvalování se nevyhne ani aktuální sérii bezbariérových elektrických jednotek RegioPanter. Ta je vylepšena a oproti vlakům, které již na našich tratích jezdí, má řadu úprav. Soupravy jsou například vybavené nejmodernějším evropským vlakovým zabezpečovacím systémem ETCS. Proto musí být všechny vylepšeny a nové konstrukční prvky otestovány. První tři vlaky se testují.

V listopadu začaly zkoušky dvojice prvních RegioPanterů, ke kterým se přidal v lednu už třetí vlak, ze zdokonalené série. Testy se provádí v jednom z nejlepších evropských zkušebních center u Velimi na Kolínsku, které patří dceřiné společnosti Českých drah VUZ. Ověřují se tam například

jízdní vlastnosti, funkčnost všech brzd, kterých má RegioPanter hned několik typů, nebo elektromagnetická kompatibilita, která je důležitá z důvodu zajištění bezpečnosti drážního provozu. Měření musí prokázat, že žádné z elektrických zařízení na vlaku, hlavně elektromotory uložené nízko nad tratí v podvozcích, nijak neovlivní činnost zabezpečovacího zařízení, které funguje na principech přenosu elektrických signálů.

Součástí zkoušek je i ověření funkce řídicích a zabezpečovacích systémů, především úplně nového evropského zabezpečovacího systému ETCS. Ten na tratích, které jsou tímto systémem vybavené, hlídá strojvedoucího. Má celou řadu funkcí, které ho sledují, a pokud by udělal chybu nebo

by došlo k nějaké zdravotní indispozici, dokáže ETCS tuto chybu napravit a zabránit nehodě. Podle potřeby sníží rychlost nebo rovnou vlak zastaví. Zabezpečovací systém tak zabrání projetí „červené“, ale také překročení rychlosti v oblouku, kde by pak hrozilo vykolejení vlaku.

Při zkouškách si poslední sérii RegioPanterů prohlédli a vyzkoušeli i zástupci zdravotně postižených. „Tyto nové vlaky splňují záměry naší dlouholeté spolupráce s Českými drahami, protože jedním ze základních pilířů je rozšiřovat park bezbariérových vozových jednotek tak, aby byly uzpůsobeny nejen pro cestující na vozíku, ale také pro lidi nevidomé či neslyšící. Jednotky jsou nejen nízkopodlažní, ale v jejich výbavě

nechybí například dálkově ovládané dveře obsluhované slepečkou vysílačkou a vybavené akustickým majáčkem pro nevidomé a slabozraké. Nabízejí tak pohodlné a bezpečné cestování osobám se sníženou pohyblivostí, především vozíčkářům a seniorům, ale současně i cyklistům nebo maminkám s dětmi,“ řekl předseda Národní rady osob se zdravotním postižením ČR Václav Krása a dodal: „S Českými drahami spolupracujeme také v oblasti rekonstrukce vozů. Vagony jsou upravovány tak, aby byly vhodné pro přepravu osob s omezenou schopností pohybu a orientace. Navrhujeme nezbytné úpravy a kontrolujeme, zda vše odpovídá původnímu zadání. Takto jsme již společně rekonstruovali téměř stovku vozových jednotek.“

Na výlet s Pantery už od léta

České dráhy spolupracovaly s Národní radou osob se zdravotním postižením ČR také na vzniku elektronického systému na objednávku přepravy osob se zdravotním postižením. ČD tak mohou konkrétnímu cestujícímu na vozíku přistavit v určený čas bezbariérový osobní vůz, případně vagon, u kterého je možné použít zdvihací plošinu. Tento systém funguje přes deset let a znamenal zásadní pokrok ve zpřístupnění železnice handicapovaným. Po těchto dvou systémových změnách se výrazně zvýšil počet cestujících osob se zdravotním postižením ve vlacích, a to až na více než 8 000 osob ročně. Od začátku jeho činnosti se s Českými drahami

jeho prostřednictvím dostalo do svého cíle už více než 41 000 osob.

„Na přání regionů jsme již objednali výrobu 50 dvouvozových jednotek a dalších 29 třívozových souprav. Přibližně 65 % podlahové plochy v těchto vlacích je nízkopodlažní. První nové vlaky již od poloviny roku 2021 obslouží zrychlenou linku z Plzně do Mariánských Lázní, Chebu a Karlových Varů, kde se nachází množství moderních bezbariérových nádraží. České dráhy se věnují odstraňování bariér dlouhodobě. Zatímco před 10 lety jsme měli přibližně 350 bezbariérových vozidel a vypravovali jeden

a půl tisíce bezbariérových spojů, v roce 2021 je to více než 600 bezbariérových vozů a jednotek. Při standardním provozu bez omezení z důvodu pandemie nabízíme na 5 000 bezbariérových spojů každý den,“ říká člen představenstva a náměstek generálního ředitele Českých drah pro obchod Jiří Jeřeta.

Další dvouvozoví Panteři zamíří například na linku Klatovy – Plzeň – Beroun, na tratě vycházející z jihočeské metropole Českých Budějovic a na Vysočině třeba mezi Žďárem nad Sázavou, Havlíčkovým Brodem a Jihlavou. Začátkem roku 2023 ➔

vyjedou také první třívozové jednotky RegioPanter na trati kolem Ostravy a dále je České dráhy nasadí na elektrifikované trati v Olomouckém kraji. Půjde o spoje z Koutů nad Desnou přes Šumperk, Zábřeh na Moravě a Olomouc až do Nezamyslic a Vyškova na Moravě, zamíří také pod Beskydy z Olomouce přes Přerov do Vsetína nebo na nově elektrifikovanou trať z Olomouce přes Uničov do Šumperka.

Pod nápořem vedra i mrazu

Také konsorcium Siemens – Škoda Ioni zahájilo zkoušky a schvalování nových pětivozových netrakových jednotek pro expresní dopravu. Vycházejí z osvědčeného konceptu Viaggio Comfort, ale mají některé úplně nové prvky. Nejsou zakončeny řídicími vozy a na opačné straně pevnou stěnou, ale mají na obou koncích klasické mezivozové přechody s dveřmi. Protože se

jedná o tlakové soupravy pro maximální rychlost 200 km/h, musí se ověřit jejich dobrá funkce a těsnost. I u těchto souprav se pak testují jízdní vlastnosti, funkce brzd nebo elektromagnetická kompatibilita. I když nemají motory, které by je poháněly, je v nich přesto instalováno velké množství elektrických zařízení a ani ona nesmí ovlivnit žádné zabezpečovací zařízení. To musí prokázat detailní měření.

Jeden z vozů budoucí pětivozové soupravy podstupuje také náročné tepelné zkoušky ve speciální zkušebně Arsenal ve Vídni. Je to jedinečné zařízení v celé Evropě, které dokáže dokonale simulovat extrémní povětrnostní podmínky a změřit, zda při nich správně fungují všechna zařízení. Testy se zaměřují i na komfort cestování v takových podmínkách a také na to, zda dobře funguje celá vzduchotechnika: zda je při vysokých teplotách dost

účinná klimatizace a při extrémně nízkých teplotách, zda správně proudí vzduch uvnitř vozu a interiér je dobře vyvětrán, přestože má vůz pevná okna a vzduch je dovnitř vháněn jen průduchy klimatizace.

Aby se ověřila bezpečnost vlaků, musí každý z nich dosáhnout při zkouškách rychlost o 10% vyšší než je jejich plánovaná provozní rychlost. Nové soupravy Českých drah jsou konstruovány na rychlost 200 km/h, proto musí při náročné sérii testů dosáhnout rychlosti nejméně 220 km/h a také z této rychlosti včas a bezpečně zastavit.

Testy a schvalování začaly také u posledního z projektů od skupiny Škoda Transportation, který představuje pětice netrakových patrových třívozových jednotek push-pull. U nich budou náročné zkoušky doplněny také o správnou funkci řídicího systému, kterým budou z řídicího vozu na dálku ovládány různé typy lokomotiv. ■

Nadační fond Skupiny ČD
ŽELEZNICE SRDCEM

Pomoc železničářům v nesnázích

Na trati života se může vždy objevit překážka, ať již v podobě úrazu, nemoci, nebo třeba živelní pohromy. Nadační fond ŽELEZNICE SRDCEM pomáhá železničářům a jejich rodinám k návratu do běžných kolejí.

www.zeleznicesrdcem.cz

Přispějte společně s námi
na transparentní účet
2402887002/5500

 Cargo

NA DĚTI S HANDICAPEM, KTERÉ POTŘEBUJÍ POMOC, BY SE NEMĚLO ZAPOMÍNAT ANI KVŮLI KORONĚ

Koronavirová pandemie zasáhla v České republice nějakým způsobem všechny rodiny s dětmi. Ty s potomky se zdravotními handicapami dvojnásob. Ke stávajícím starostem jim přibyly navíc nové a takových rodin není málo. Z 1,69 milionu dětí ve věku do 15 let se sedm procent potýká s dlouhodobým zdravotním postižením. Na zmiňovaná fakta z roku 2018 zveřejněná Českým statistickým úřadem navazuje další neveselá informace. Odhadem až 117 000 handicapovaných dětí potřebuje speciální péči, drahé rehabilitace a pomůcky, které ovšem pojišťovny nehradí.

Jejich rodiny patří v České republice mezi nejohroženější chudobou. Velmi často totiž musí vyjít jen s jedním příjmem. Mezi rodiči je spousta samoživitelů nebo se často vyskytuje model, kdy se jeden vzdá zaměstnání a pečuje celodenně o dítě. Rodiny se tak dostávají do složitých situací. Dítě potřebuje pomoc i řadu let. Rodiny tak jakoukoliv částku nad rámec běžného chodu domácnosti investují právě do terapií a pomůcek. Jedinou nadějí se pro ně stávají neziskové organizace. Jednou z nich je i Patron dětí, z. ú., charitativní projekt Nadace Sirius.

Adélka se ani kvůli pandemii nemusela vzdát rehabilitací

Adélka z jižních Čech je na první pohled krásná a spokojená holčička. Život jí ale

zrovna nejlepší karty nepřidělil. „Narodila se s rozštěpem páteře, bohužel s tou nejhorší variantou,“ začíná své vyprávění její maminka Jana. „K tomu se přidala ještě řada dalších problémů, včetně zdvojené ledviny. Adélka tak vyžaduje vlastně non-stop péči. Sama nechodí, sama si ani nesedne. Přesto všechno je veselá, vnímavá, empatická, v mých očích nádherná.“

Holčičce pomáhají v pomaloučkových pokrocích rehabilitace. Lékaři rodičům na začátku sdělili, že jejich dítě bude nejspíše celoživotně „ležáček“. Díky pravidelnému cvičení a terapiím se dnes tříletá holčička z lehu sama dostane na kolínka a v této poloze si už i ráda hraje. K sedu ale stále potřebuje oporu z více stran. Rodina vedle rehabilitací řeší bezbariérovost bydlení,

rehabilitační židličku a spoustu věcí, o kterých domácnosti se zdravými dětmi nemusí přemýšlet. Covidová pandemie situaci rozhodně nevylepšila. Maminka provozovala napul s kamarádkou jako OSVČ sezonní cyklohospůdku. Práce se dala skloubit s náročnou péčí o Adélku, zároveň si aspoň trochu psychicky si odpočinula a aspoň trochu přispěla do rodinného rozpočtu. Během covidu i o tento nevelký příjem přišla mezi prvními.

„Snažíme se doma, jak se dá. Jsme rádi za to, co máme, protože víme, že může být ještě hůř. Ale ty rehabilitace jsou opravdu obrovská starost, protože je pojišťovny neplatí. Jsme s Adélkou nesmírně vděčné, že nás lidé nenechali na holičkách.“ Naráží na fakt, že rehabilitace, kterou díky dárcům

Adélka absolvovala, stála 71 000 korun. Šlo o částku, kterou by rodina sama nikdy nedala dohromady. Dárci se na ni složili i v době lockdownu. „Soucitnost lidí – i když se do budoucna sami obávají o svoji existenci – stále mile překvapuje a dojí má,“ kvituje Edita Mrkousová, výkonná ředitelka organizace Patron dětí, charitativního projektu Nadace Sirius.

Auto pro Marušku

I maminka Marcela pečuje o dívčenko, kterou osud nešetří. „Naše Maruška je i přes všechny své zdravotní komplikace velmi milá a šikovná holčička. Miluje procházky do přírody, zvířata, pohyb, vodu. Když ji chceme utišit, stačí ji pustit hudbu. Tu také zbožňuje.“ Na rozdíl od Adélky se Maruška narodila na první pohled zcela zdravá. Z porodnice maminku propustili lékaři bez jakýchkoliv signálů budoucích potíží. Holčička se začala opožďovat ve vývoji až v průběhu dalších šesti měsíců. Když se přidaly i epileptické záchvaty, vydešení rodiče se obrátili o radu na Společnost pro ranou péči. „Marušku jsem tak poznala v době, kdy propukala její nemoc, ale lékaři nebyli schopni ještě přesně diagnostikovat.“ Tak vzpomíná Martina Papoušková →

Adélka

Adélka

na svoje první kontakty s dívkou i její rodinou, se kterou jako poradkyně rané péče spolupracuje dodnes. „*Holčička ztrácela dosavadní dovednosti. Nenavazovala oční kontakt a neusmívala se. Rodiče se ocitli v nečekané a zoufalé situaci, kdy teprve zjišťovali, co a proč se děje.*“ Marušce bylo čtrnáct měsíců, když se po sérii vyšetření rodina dozvěděla, že jejich dcera trpí vzácným a nevléčitelným onemocněním SCN2A. Na ně se ještě napojilo zrakové onemocnění CVI. „*Původ a důvod dodnes nikdo neví. Těhotenství i porod proběhly zcela bezproblémově a všichni v rodině jsme zdraví. Patrně něco genetického,*“ doplňuje maminka Marcela.

Co tato diagnóza s sebou nese? Maruška trpí těžkou mentální retardací, dětskou mozkovou obrnou, centrální hypotonií, nevléčitelnou epilepsií a centrální vadou zraku. Už v ve zmiňovaných 14 měsících měla na každém očičku 5 dioptrií. Dnes jsou jí tři roky a stále samostatně nesedí. Neuchopuje předměty, sama se nenají, ne-

Patron dětí je charitativní projekt, který založila Nadace Sirius v roce 2017. Je zaměřen na přímou a opakovanou pomoc sociálně a zdravotně znevýhodněným nezletilým dětem z celé České republiky formou adresných veřejných sbírek. Na dary pro děti se skládají tisíce přispěvatelů. Každý z nich peníze daruje na pořízení věci nebo služby konkrétního dítěte, jehož příběh si sám vybral, či na transparentní účet. Peníze rodinám Patron dětí neposílá. Na dary pro děti míří celých 100 procent vybrané částky, protože provoz Patrona dětí hradí zcela Nadace Sirius.

Za tři roky existence projektu se podařilo:

- podpořit 4 840 příběhů
- vybrat a rozdělit 52,2 milionu korun
- získat 23 433 dárců

mluví ani nechodí. Život rodiny se pochopitelně obrátil vzhůru nohama. Maminka se vzdala zaměstnání a o Marušku pečuje 24 hodin. Veškeré financování chodu domácnosti tak zajišťuje pouze tatínek Petr. Díky rehabilitacím, cvičení a velkému nasazení obou rodičů se Maruška krůček po krůčku zlepšuje, rodině se ale do cesty postavila další překážka. V nejnevhodnější dobu jim dosloužilo jejich staré auto. Zdravotní stav přítom Marušce nedovoluje jinou než dopravu soukromým vozidlem. Rodiče hradí veškeré náklady spojené s dceřinými rehabilitacemi, pomůckami a dalšími nezbytnostmi sami. Při těchto výdajích a pouze s jedním stabilním příjmem jim ani při maximální šetrnosti peníze ze spoření na nové auto nezbývaly.

„*Rodiny postižených dětí jsou bez dopravního prostředku, jak se lidově říká, nahraní,*“ bere si opět slovo velká Maruščina spojenkyně, poradkyně rané péče Martina Papoušková.

„*V jejich případě nejde o statusovou záležitost, ale o nutnost,*“ vysvětluje. „*Doprava takového dítěte připomíná velké manévry. Maruška cestuje i na kratší vzdálenosti se spoustou kompenzačních pomůcek, jako je speciální kočárek, židlička, vertikalizační stojan... Jsou to věci, které rodiče zdravých dětí vůbec neřeší. Bohužel příspěvek na motorové vozidlo poskytovaný Úřadem práce pokryje jen část nákladu.*“

Maruška

Poradkyně rané péče Maruščiny potřeba velmi ráda podpořila tím, že společně s maminkou zaslaly do Patrona dětí žádost o pomoc. Solidarita opět zafungovala. Cílová částka 180 000 Kč, potřebná k doplatku automobilu, se pro Marušku vybrala s předstihem. A to i v době mimořádného stavu kvůli covidové nákaze.

Potřebujete pomoci? Nestyďte se si o ni říct

„Poskytujeme malé i velké dary na potřeby zdravotně i sociálně znevýhodněných dětí. Rodiny nedostávají do rukou peníze, ale Patron dětí zmiňované dary zafinancuje. Ať už se jedná o terapii, zdravotní pomůcku, potravinový balík nebo školní potřeby... U rodičů dětí se zdravotními potížemi se ovšem velmi často setkáváme s váhavostí. Fakt, že jsou odkázáni na podporu druhých, jim bývá nepříjemná,“ říká k oběma příběhům Edita Mrkousová, výkonná ředitelka organizace Patron dětí, charitativního projektu Nadace Sirius.

„Nebýt nemoci, pomoc by nepotřebovali. Proto se někdy stydí, než se na nás obrátí. Zbytečně. Rodičům jakkoliv zdravotně handicapovaných dětí připravil život velmi těžký úkol. Smíření se s realitou. Musí se soustředit pouze na to, co mohou udělat, ne na to, co nezmění. A přitom stále přijímat výzvy a těm čelit. To vyžaduje statečnost. Chtěla touto cestou vyzvat všechny, kteří pomoc potřebují, aby se na obraceli bez ostychu.“

Celý proces žádosti je on-line prostřednictvím webu www.patrondeti.cz. Je velmi

jednoduchý a hlavně rychlý. To umožňuje systém, který neziskovka zvolila. Žádosti o pomoc totiž nečekají na to, až se sejde a rozhodne například správní rada.

„Každá žádost zákonných zástupců totiž musí být podpořena Patronem – terapeutem, pracovníkem rané péče, sociální pracovnící, lékařem, učitelem nebo někým jiným, kdo dítě dobře zná a není jeho příbuzným. Patron totiž ví, že je potřeba dítěte skutečná,“ vysvětluje Edita Mrkousová. Podle ní se dokonce často stává, že právě patron, který sleduje situaci dítěte z titulu své profese nebo jej dobře zná jako rodinný přítel, je tím, kdo žádost pošle jako první. Dotyčnou rodinu tak povzbudí, aby se neostýchala požádat o pomoc. Pokud se tedy sejdou žádosti zákonného zástupce a patrona a dopadne dobře i interní ověření, nebrání už nic zveřejnění příběhu. „Rodina může Patrona dětí požádat o pomoc čtyřikrát za rok, a to na každé své dítě,“ dodává Edita Mrkousová ještě další zajímavou informací.

Dobří lidé stále žijí

Dárců, kteří se částkou v jakékoli výši rozhodnou přispět, jsou tisíce. Možná je to i proto, že si každý může vybrat konkrétní příběh dítěte, kterému chce pomoci, a na vlastní oči vidí, jak se po uhrazení daru hýbe stupnice vybraných peněz směrem k cílové částce. Dary v Patronovi dětí jsou cílené a veškeré vybrané peněžní prostředky jsou použity na úhradu věci nebo služby, na kterou se rozhodl přispěvatelem peníze poslat.

Maruška

„Stále ale hledáme další děti, kterým bychom ještě mohli pomoci. Nezáleží na tom, jak velký dar potřebujete. Žadatelé od nás nikdy nedostávají peníze, ale konkrétní věc nebo službu, o kterou požádali,“ vysvětluje ředitelka organizace.

Mimochodem jeden „detail“ na závěr. Většina jmen dětí je v příbězích Patrona dětí skutečných, ale pokud rodina jméno ani fotografii dítěte zveřejnit nechce, nemusí. Znáte nějakou rodinu, která by potřebovala pomoc Patrona dětí? Neváhejte jí o něm říct. A možná byste se dokonce mohli rozhodnout stát se jejím patronem? ■

POMŮCKA PRO SLABOZRAKÉ ORCAM: KDYŽ MEDICÍNA NESTAČÍ...

Kamera OrCam byla v ČR představena v roce 2018 a byla zařazena do kategorie digitálního čtecího zařízení pro nevidomé s hlasovým výstupem. Její nová verze OrCam MyEye má pro těžce slabozraké velmi široké využití.

Přístroj o velikosti prstu vážící pouhých 22,5g je magneticky připojen na stranici brýlí. Je vybaven kamerou s vysokým rozlišením a malým reproduktorem. Jeho umělá inteligence uživateli po zaškolení podává zrakové informace: přečte tištěné texty na různém povrchu, na papíře,

monitoru či displeji, které dokáže přečíst lidské oko, poznává barvy, rozeznává tváře a bankovky a na základě čárových kódů také produkty, oznamuje čas. Zařízení lze kombinovat i s naslouchátkem v případě poškození sluchu. Díky této pomůcce se klient může osamostatnit, zůstat aktiv-

ní v rámci pracovního zařazení, dále se vzdělávat či se věnovat práci v domácnosti či koníčkům.

OrCam byl doposud schválen jako pomůcka pro kategorii žadatelů zařazených do skupiny s úplnou slepotou, praktickou slepotou obou očí a pro skupinu pacientů s těžce slabým zrakem – zraková ostrost menší než 3/60 (0,05) a lepší než 1/60 (0,02). Studie provedená as. MUDr. Zorou Dubskou, CSc., na 1. lékařské fakultě UK a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze poukazuje na silně slabozraké nemocné, u nichž jsou významně omezeny schopnosti a dovednosti zajišťující soběstačnost.

OrCam a pandemie Covid-19

Úbytek zraku je spojen s depresemi a sníženou kvalitou života. **Kamera OrCam** využívá umělou inteligenci a pomáhá lidem se zrakovým postižením. **OrCam** využívá počítačové vidění ke zvyšování nezávislosti zrakově postižených. Právě tato vlastnost je zásadní během pandemie Covid-19 při nucené absenci pomoci osobních asistentů, rodiny či přátel. Přístroj přečte oznámení na dveřích oznamující dočasné uzavření instituce či obchodu apod.

OrCam uvolní ruce a nahradí náročnější způsob používání mobilního telefonu

v těchto situacích.

Uživatelé OrCamu zjistili, že přístroj dokáže také sdělit, kolik se kolem něj nachází osob, což je důležitá informace pro někoho, kdo se snaží minimalizovat riziko nákazy. Přístroj identifikuje zboží, naučí se jeho názvy, jeho varianty, takže nakupování je snazší a rychlejší.

A že je technika jen pro mladé? Příliš složitá na ovládání? Níže přinášíme rozhovor se dvěma seniory, kteří si život bez OrCamu již nedokážou představit.

Díky OrCamu jsem začala číst knihy, které jsem si schovávala na důchod

Paní Věře Jeníkové z Kynšperka nad Ohří je 69 let. Je už v důchodu a přístroj OrCam používá více než rok. Před 10 lety u ní propuklo onemocnění makulární degenerace, které nelze úplně vyléčit.

Paní Jeníková, pomůcku používáte více než rok. Jaké jsou vaše zkušenosti?

S pomůckou OrCam jsem spokojená. Z vlastní zkušenosti ji doporučuji spíše lidem, kteří mají ještě zbytky zraku, než lidem zcela nevidomým.

Jak bylo obtížné naučit se ji ovládat?

Myslím si, že s OrCamem se může naučit zacházet každý. Důležité je soustředit se, nebát se a zkoušet to.

Jaké funkce přístroje OrCam nejvíce využíváte?

S ohledem na pandemii méně vycházím ven. Dříve jsem využívala v obchodech možnost přečtení etikety či informace o ceně nebo slevových akcích. Ačkoliv chodím v doprovodu svého manžela, i ten si občas někde odběhne a já tak mám větší pocit nezávislosti. Líbí se mi, že OrCam

může být schovaný i pod vlasy. Jedná se tedy o zařízení, které je velmi diskrétní.

Teď jsme s manželem hodně doma. OrCam tedy využívám na čtení knih nebo na přečtení titulků v televizi. Asi jsem některé funkce zapoměla, ale OrCam má dobře udělaný mluvený návod, ke kterému je možné se vrátit. Sama pro sebe jsem si udělala takový tahák v podobě manuálu, co znamená jedno či dvě stisknutí. Možná by něco podobného mohl udělat i výrobce.

Narazila jste při používání pomůcky OrCam na nějaké problémy?

Snad jedině při špatném venkovním světle ne zcela dobře fungovalo rozpoznávání obličejů uložených v paměti. V paměti OrCamu mám uložené fotky celé rodiny.

Zacházení s OrCamem se lze naučit bez ohledu na věk

František Rygál z Liberce v březnu oslaví 83. narozeniny. Je hrdým pradědečkem sedmi pravnoučat. A zároveň příkladem, že s kamerkou OrCam se může naučit zacházet každý.

I jeho postihlo onemocnění makulární degenerace oční sítnice. Již téměř nevidí a OrCam mu tak umožňuje každodenní styk se světem.

Pane Rygále, jak dlouho používáte OrCam?

Kameru mám třetím rokem. A jsem s ní velmi spokojený.

Jak jste se s ní naučil zacházet?

Zástupce firmy mne naučil základní prvky ovládání. Není to až tak složité. Ovládání je

velmi jednoduché. Provádí se pomocí gest. Kamera se zapne ťuknutím, prstem se ukáže buďto na článek nebo na konkrétní místo.

Na co nejvíce OrCam používáte?

Díky OrCamu si čtu noviny a také si rád čtu recepty.

Co vám na OrCamu vadí?

Jen to, že si občas někde založím brýle, které potom mám problém najít. A právě na těch brýlích mám připevněné magnety na kameru. Možná by se mi hodil ještě náhradní pár magnetů, abych nemusel hledat brýle.

Závěr

OrCam byl doposud schválen jako pomůcka pro kategorii žadatelů zařazených do skupiny s úplnou slepotou, praktickou slepotou obou očí a pro skupinu pacientů s těžce slabým zrakem – zraková ostrost menší než 3/60 (0,05) a lepší než 1/60 (0,02). Tyto skupiny mají nárok na 90% příspěvek na získání pomůcky od Úřadu práce.

V současné době se i NRZP ČR snaží o to, aby v individuálních případech bylo umožněno přiznání příspěvku na tuto kompenzační pomůcku lidem z kategorie silné slabozrakosti, například při různém onemocnění makuly a sítnice, jimž prokazatelně může kvalitu života zlepšit. ■

RECEPTÁŘ SOBĚSTAČNOSTI

Většina z nás tráví doma mnohem více času než dříve. Setkáváme se situacemi, jaké tady za našich životů ještě nebyly. Obchody se zavírají, otvírací doba supermarketů je nejistá. Možná se vám do davu nakupujících ani nechce. A možná právě díky tomu objevíte, že toho spoustu zvládnete doma sami.

Vnaší rubrice najdete jen jednoduché recepty. Mohou se vám hodit, pokud bydlíte dál od civilizace, nemáte hned za rohem vietnamskou večerku anebo prostě jen neradi absolvujete nákupy. Možná zjistíte, že než se vypravit do obchodu pro chybějící majonézu nebo jogurt, je snadnější si je vyrobit.

A jedna vyzkoušená rada na závěr: Nemusíte sami sebe zavazovat k tomu, že budete všechno zvládat svépomocí. Můžete si něco vytvořit jen občas, pro radost. Budete mít dobrý pocit, že jste zase o kousek soběstačtější.

Domácí Masala čaj

Potřebujeme: domácí fermentovaný čaj (tj. sušené či fermentované listy vrbky, jahodníku, ostružiníku, rybízu, moruše...) nebo sypaný černý čaj a dále směs čerstvě podrceného koření: sušený nebo čerstvý zázvor, hřebíček, kardamom, skořice, bílý pepř, případně hrnek mléka.

Postup: Do ½ litru nápoje (2 hrnky vody) přidáme nejmenší kousek zázvoru, 2 tobolky kardamomu, 4 hřebíčky, kousek skořice, špetku bílého pepře. Rozdrcené koření povaříme s vodou a 2 lžícemi čaje asi 5 minut, dokud čaj nezíská výraznou barvu. V indické verzi na závěr ještě můžeme přilít hrnek mléka, společně prohřejeme a osladíme. Čaj podáváme přecezený.

Domácí čaj ovoněný bylinkami a kořením

Do sypaného černého nebo fermentovaného čaje můžeme přidat následující bylinky a ingredience: růže, šeřík, monarda, drcené pomerančové a citrónové slupky, kurkuma, pistácie, mandle, oříšky, vanilka, sušené ovoce, propolis, bergamot, levandule, brusinky, šípek, muškátový oříšek.

Čaj zalijeme vařící vodou a podáváme.

Domácí aspirin

Obyčejná vrba je zdrojem salicinu, látky, která byla předlohou pro přípravu syntetického aspirinu. Používá se vrbová kůra, která je pro naše zažívání mnohem šetrnější než aspirin. Aspirin dokáže nahradit při horečce, nachlazení a chřipkách, používá se také při různých neuralgiích, při migrénách z chladu, při revmatismu a artritidě.

Potřebujeme: kůru ze slabších větviček vrby, kterou sbíráme v předjaří, když se vrba začne probouzet – ještě před vyrašením lístků.

Postup: Větve silné přibližně na prst zahradnickými nůžkami rozstříháme na menší kusy a kůru okrájíme škrabkou nebo nožem. Kůru důkladně usušíme na teplém a vzdušném místě nebo v sušičce. Sušená kůra by se měla mezi prsty drolit. Z vrbové kůry připravujeme odvar: Jednu lžici najemno rozlámané kůry zalijeme ¼ litrem studené vody, uvedeme do varu a na malém plamínku povaříme pod pokličkou pět minut. Po uplynutí této doby přikrytou nádobu odstavíme na čtvrt hodiny a následně tekutinu přecedíme. Při akutních bolestech a horečkách popijíme po celý den.

Domácí vitamin C

Konzumujete citróny kvůli vysokému obsahu vitamínu C? Možná nevíte, že sušená citrónová kůra prý obsahuje vitamínů 10x více než dužnina.

Kůra má i protirakovinné účinky a pomáhá při osteoporóze. Důležité ale je kupovat citrusy bez chemického postřiku nebo v biokvalitě, případně si je můžete sami vypěstovat ve skleníku. Proto doporučuji čerstvou nebo sušenou kůru přidávat do čajů a nejrůznějších nápojů.

Postup: Citróny dobře umyjeme a kůru z nich můžeme rovnou ostrouhat na struhadle a poté usušit. Kůru můžeme také sušit v celku a pak ji rozdrtit v hmoždíři, rozmixovat v mixéru či umlít v domácím mlýnku.

Kůru skladujeme v tmavé šroubovací sklenici. ➔

Domácí piškoty

Pokaždé když je potřebuji, ve spíži zrovna chybí. Navíc kvalitě průmyslově vyráběných piškotů moc nedůvěřuji a raději si vyrábím vlastní. Piškoty nejsou jen mls pro batolata, hodí se do pudinků, nepečených dortů a přijdou vhod při zaživačích obtížích. Příprava domácích piškotů je tak snadná, že ji zvládnou i děti. A navíc si pohlídněte použité ingredience: místo obyčejné hladké mouky můžete použít mouku v biokvalitě, celozrnnou, bezlepkovou – nebo jejich směs. Vajíčka jsou nejlepší domácí nebo farmářská. Obyčejný cukr můžete nahradit přírodním hnědým cukrem, xylytolem nebo dalšími zdravějšími sladidly.

Potřebujeme: 3 vejce, 100 g hladké mouky, 100 g cukru krupice, 10 g kukuřičného škrobu

Postup: Oddělíme žloutky od bílků. Bílky smícháme s cukrem a škrobem a šleháme je pomocí šlehače, dokud nevznikne tuhý sníh, který tvoří špičky.

Mezitím zapneme horkovzdušnou troubu na 175 stupňů a dva plechy pokryjeme pečicím papírem.

Když je sníh hotový, zmírníme výkon šlehače nebo použijeme kuchyňskou metličku a postupně zašleháváme žloutky.

Na konec po částech přisypeme mouku a lehce ji vmícháme do směsi.

Hotové těsto okamžitě použijeme, aby nezřídlo, a začneme na plechu tvořit kulaté nebo podlouhlé piškoty. Můžeme k tomu použít cukrářský sáček s otvorem, zdobící pistoli, ale stačí i obyčejná lžička. Lžičkou tvarujeme malé kulaté kopečky. Počítáme s tím, že pečením nabydou.

Plechvy vložíme do rozpálené trouby a pečeme přibližně 12 minut. Piškoty je potřeba při pečení stále hlídat, aby nám příliš neztmavly.

Hotové piškoty mohou být trochu měkké, ale po zchladnutí ztvrdnou a jsou krásně křupavé. Vydří nám stejně dlouho jako ty z obchodu.

Domácí majonéza

Často vzpomínám, jak tuto majonézu připravoval můj děda. Byl to pro něj doslova rituál, kterému věnoval veškerou pozornost, aby se mu majonéza nesrazila. Majonézu babička dávala do bramborového salátu, takže tuhle vzpomínku mám spojenou s vánočními svátky.

Potřebujeme: 4 žloutky, 300 g oleje

Postup: Obě suroviny necháme předem na lince, aby měly stejnou teplotu. Do šlehače dáme 4 žloutky a během šlehání postupně po malých dávkách přidáváme olej. Hodí se olej bez příchuti, oleje za studena lisované předají majonéze svou chuť. Majonézu můžete zpracovat také v mixéru: obě ingredience vložíte do úzké mixovací nádoby, zapneme mixér a pomaličku jej jako píst ode dna nádoby táhneme nahoru. Majonéza je takto hotová za pár sekund.

Pokud se vám majonéza srazila, můžete ji napravit podobně jako máslový krém: mixér omyjete a osušíte, připravíte si další dva žloutky a mixujete. Přidáte trošku oleje a po malých dávkách postupně vešleháváte sraženou majonézu. Majonéza se perfektně napraví.

Milí čtenáři, budu moc ráda, když mi napíšete své názory na tuto rubriku na e-mail r.svatosova@nrzp.cz. Pište, prosím, co vás zajímá a co by pro vás bylo užitečné. Děkuji. ■

PEUGEOT 2008

PEUGEOT i-Cockpit® 3D

AUTOMATICKÁ 8st. PŘEVODOVKA EAT8

BENZINOVÝ, DIESELOVÝ I ELEKTRICKÝ MOTOR

HANDYCARS

- Automatická převodovka u většiny modelů Peugeot
- Cenové zvýhodnění pro zdravotně postižené
- Výhodný spotřebitelský úvěr s akontací již od 0 %, délka splácení až 7 let
- Havarijní pojištění se slevou 30 % a spoluúčastí až 0 %
- Sociální poradenství
- Komplexní servisní služby
- Speciální úpravy vozů
- Privátní autoškola pro ZTP

5 LET*
ZNAČKOVÉ
ZÁRUKY

PEUGEOT DOPORUČUJE TOTAL PEUGEOT FINANCE by ESSOX

Pětiletá značková záruka se skládá z běžné dvouleté záruky a následně ze servisní smlouvy Optiway Garance na další 3 roky / do najetí 60 000 km. Spotřeba a emise CO₂ modelu 2008 v kombinovaném provozu 3,6–5,0 l/100 km, 97–114 g/km. Foto je pouze ilustrativní.

www.handycars.cz infolinka: 800 101 101

PEUGEOT

JEDLÉ A LÉČIVÉ HOUBY V PŘEDJAŘÍ

V přírodě začínají rašit první lístky a vše se teprve začíná pomalu probouzet. Víte ale, že některé léčivé a jedlé houby nečekají na teplo a dají se sbírat i v chladných měsících roku? V zimě i na jaře trávíme hodně času na vycházkách do lesa. Nikdy netušíme, co najdeme, ale obvykle se nevracíme s prázdnou. Ať už sníh je nebo ne, nosíváme domů úrodu hub. Houby můžete najít i na vlastní zahrádce, na sídlišti nebo v městském parku, dokonce si je sami můžete vypěstovat. Vyzkoušejte jarní houbaření s námi.

Na začátku jara většinou sbíráme dřevní houby. Jejich sběr je poměrně bezpečný, přesto doporučuji každý nález pečlivě porovnat s odbornou literaturou, fotografiemi na odborných webech nebo konzultovat s mykologickou poradnou, která funguje i on-line. Postupem času získáte při sběru zkušenost i sebedůvěru. Při hledání dřevních hub musíte mít oči všude: dají se nalézt na kmenech živých i mrtvých stromů, na hromadách klád, mohou vyrůstat z pařezů i z větviček přímo na zemi.

Dřevní houby nesmírně prospívají našemu zdraví, podporují naši imunitu a dodávají nám přírodní minerály a vitamíny, hlavně tolik potřebný vitamín D. Můžeme z nich vyrábět pro léčebné účely tinktury, sirupy, výluhy nebo je usušené podrtíme na prášek. Já osobně je nejraději využívám čerstvé v kuchyni nebo sušené.

Nejznámější a nejběžnější je **hlíva ústříčná**. Pokud známe hlívu jen z obchodu, může nás překvapit, že ta přírodní bývá mnohem tmavší a pevnější. Najdeme ji od podzimu až do března v listnatých lesích, na březích řek a dalších vlhčích místech. Trsy této houby mohou být někdy obrovské, můj největší nález vážil 1 600 g. Hlívu se dá konzumovat i syrová, prý tak činili v lesích i partyzáni. Právě v syrovém stavu totiž zůstanou zachovány betaglukany, které jsou důležité pro naši imunitu. Hlívu tedy můžeme bez obav přidat do salátu, vynikající je v podobě steaku, řízku, v guláši nebo v „dršťkové“ polévce. Hlíva patří mezi nejléčivější houby, působí proti virovým, bakteriálním a jiným infekcím, má protirakovinné působení, tonizuje, omlazuje a pomáhá alergikům.

Hlíva ústříčná

Boltcovitka bezová

Jidášovo ucho je lidový název pro boltcovitku bezovou. Až tuto houbičku jednou najdete, pochopíte, proč se jí říká ucho. Má totiž tvar i konzistenci lidského ucha. Neroste jen na bezech, ale najdete ji na kmenech a větvích listnatých stromů i keřů. Výhodou je, že se dá sbírat celý rok a usušená nám vydrží i několik let. Možná jste ji ochutnali v čínských jídlech, kam se přidává pod názvem černá houba. Boltcovitka má široké léčebné působení, posiluje naši imunitu, působí antibioticky a protizánětlivě, upravuje hladinu cholesterolu a srdeční činnost.

Penízovka sametonohá se dá docela dobře určit i podle názvu. Její klouboučky mají opravdu velikost penízků a nožky starších exemplářů jsou sametově hnědé. Houbička je výrazně oranžově zbarvená

Penízovka sametonohá

a její trsy se dají sbírat po celou zimu až do jara. Roste vždy ze dřeva, a to z pařezů a kmenů listnatých stromů. Možná nevíte, že penízovka se pod názvem enoki pěstuje a prodává po celém světě. Sbíráme klouboučky, které se hodí ke všem kuchyňským úpravám. Penízovka podobně jako předchozí houby pomáhá k posílení odolnosti našeho organismu, má protirakovinné účinky, a dokonce léčí nespavost.

Čírůvka májovka je chutná a voňavá jarní houba, kterou mám spojenou s dětstvím. Mívala ji ráda moje prababička, která si ji tenkrát kupovala na trhu. Májovka nepatří mezi dřevní houby – dá se najít na slunečných loukách, v křovinách a ve světlých lesích. Hlavní období sběru je v máji, ale za příznivého počasí se dá najít už v dubnu, jen co se trochu oteplí. Při sběru májovky

je nutná obezřetnost kvůli možné záměně s vláknici začervenalou. Májovka má také léčivé účinky – prospívá diabetikům tím, že snižuje hladinu cukru v krvi.

Přátelé, přeji vám hodně energie z jarního sluníčka a z probouzející se přírody. ■

Boltcovitka bezová

Vegetariánské steaky z hlívy

Trsy hlívy rozdělíme na menší části. Hlíva se hodně speče, takže ji nedělíme na jednotlivé plodnice. Hlívu pečlivě opláchneme a očistíme. Houby vložíme na rozpálenou pánev na trochu oleje a přikryjeme na chvíli pokličkou. Houba změkne a získá tvar steaku. Steak opečeme z obou stran, posolíme a posypeme grilovacím kořením. Vyndáme jej z pánve, potřeme z obou stran barbecue omáčkou a necháme zapéct v troubě. Steak můžeme podávat s bramborami pečenými v troubě a se zelenou přílohou.

Tinktura z léčivých hub

Houby nejmenno pokrájíme, vložíme do šroubovací sklenice a zalijeme vodkou, slivovicí nebo jiným bílým alkoholem min. padesátiprocentním i silnějším. Sklenici necháme 5 týdnů i více stát na teplém temnějším místě a obsah pravidelně protřepáváme. Přecedíme a uchováваме ve tmě. Dávkování tinktury je cca 20 kapek 3x denně podle naší tělesné hmotnosti.

Rychlá polévka z májovek

Májovky pokrájíme na menší kousky a povaříme je ve vývaru. Vývar zahustíme domácím strouháním z 1 vejce a z mouky připraveném na hrubším struhadle. Dochutíme polévkovým kořením či čerstvými bylinkami. ■

Další recepty, články a informace najdete na www.nasezelenalouka.cz.

Chcete zdarma dostávat časopis

mosty

přímo do poštovní schránky?

- 1** Napište na adresu NRZP ČR, Partyzánská 7, 170 00 Praha 7 nebo na e-mail nrzpcr@nrzp.cz.
- 2** Ve své objednávce uveďte kontaktní adresu, na kterou ho chcete posílat, a souhlas s jeho zasláním.
- 3** Časopis vychází pětkrát ročně, bude Vám zaslán zdarma prostřednictvím České pošty, s.p.

Nabídka platí pro osoby se zdravotním postižením, jejich rodinné příslušníky a organizace osob se zdravotním postižením a je platná pro rok 2021.

Osobní údaje, poskytnuté pro účely zaslání časopisu MOSTY, zpracovává Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, z.s. (dále jen „NRZP ČR“), v souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů¹⁾ a uchovává je pouze po nezbytně nutnou dobu podle zvláštního právního předpisu. Osobní údaje nejsou dále předávány s výjimkou České pošty, s. p., která časopis na základě uzavřené smlouvy rozesílá. Odběratel časopisu má právo požadovat informaci, jaké osobní údaje Správce (NRZP ČR) zpracovává, právo požadovat po Správci vysvětlení ohledně zpracování osobních údajů, právo vyžádat si u Správce přístup k osobním údajům, jejich opravu, omezení zpracování nebo výmaz, jakož i právo na vznesení námítky proti zpracování a právo podání stížnosti u dozorového úřadu.

¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

mosty Časopis pro integraci

1. číslo 2021 | 22. ročník
vychází 1. 3. 2021

YDAVATEL

NÁRODNÍ RADA OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM ČESKÉ REPUBLIKY, z. s.

Partyzánská 1/7, 170 00 Praha 7
tel.: +420 266 753 421
e-mail: nrzpcr@nrzp.cz
web: www.nrzp.cz
IČ 70856478

 www.facebook.com/NRZPCR

PARTNER ČASOPISU

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Časopis MOSTY 1/2021 vznikl za podpory
Ministerstva zdravotnictví.

REDAKCE ČASOPISU:

Mgr. RADKA SVATOŠOVÁ e-mail: r.svatosova@nrzp.cz

Mgr. JAN KHOLL e-mail: kholl@seznam.cz

REDAKČNÍ RADA:

Mgr. RADKA SVATOŠOVÁ e-mail: r.svatosova@nrzp.cz

JUDr. JAN HUTAŘ e-mail: j.hutar@nrzp.cz

Mgr. VÁCLAV KRÁSA e-mail: v.krasa@nrzp.cz

Mgr. SABRINA PLISKOVÁ e-mail: sabrin.pliskova@gmail.com

JUDr. ZDENĚK ŽIŽKA e-mail: z.zizka@nrzp.cz

TISK:

Inpress a.s.

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Studio Press s. r. o., Pardubice

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE:

Ministerstvo zdravotnictví ČR

Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR, zapsáno do evidence periodického tisku pod číslem MK ČR E 13338. Vydáváno za finanční podpory Ministerstva zdravotnictví.
ISSN 1805-9562

NEPRODEJNÉ

Zveřejněné názory nemusejí být v souladu s míněním redakce, ručí za ně autoři článků.
Příští číslo vyjde v dubnu 2021.

UMĚLCI MALUJÍCÍ ÚSTY A NOHAMA

„Ne ruka, to duše maluje...“

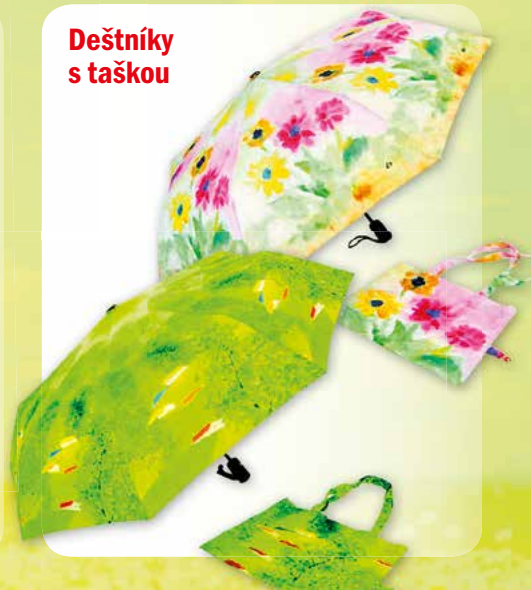
Nákupní tašky

**Ubrousky
a dárkové tašky**

**Deštníky
s taškou**

**Velikonoční sáčky,
košíčky na vajíčka**

Přání, jmenovky atd. Všechna přání jsou včetně obálky.

Chcete udělat dobrý skutek a zároveň potěšit sebe či své blízké? Navštivte webové stránky
www.umun.cz

Můžete se s námi setkat:

ve Zlíně 11. 5. 2021 – 6. 6. 2021, zahájení 11. 5. 2021 v 16 hodin, foyer budovy Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně

NAKLADATELSTVÍ UMŮN s.r.o. | NAD ŠKOLOU 1289 | 463 11 LIBEREC 30
TELEFON: +420 485 161 712 (od 9 do 16 hod.) | **E-MAIL:** umun@umun.cz

TŘÍDĚNÍM ELEKTRA POMÁHÁTE DVAKRÁT

ŠETŘÍTE ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A PŘÍRODNÍ ZDROJE

Sběrem vysloužilého elektrozařízení a jeho recyklací se vrací více než 85 % materiálů zpět do výroby.

A POMÁHÁTE ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝM

Za každý **1 kg** starého elektra vhozeného do červených kontejnerů obdrží Národní rada osob se zdravotním postižením **ČR 1 Kč**.

*Děkujeme, že správnou recyklací
vysloužilého elektra pomáháte dobré věci.
Získané peníze využijeme na rekvalifikaci
a nalezení odpovídající pracovní
příležitosti pro osoby s hendikepem.*

*Václav Krása,
předseda NRZP ČR*

Národní rada osob
se zdravotním postižením ČR